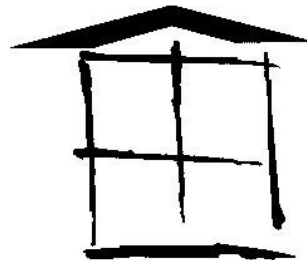

**STRATEGIA
ROZWOJU GMINY
MICHAŁÓW**

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MICHAŁÓW

opracowana przez

ŚWIĘTOKRZYSKĄ AGENCJĘ
ROZWOJU REGIONU S.A.

PRZY WSPÓŁPRACY

URZĘDU GMINY MICHAŁÓW

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	5
STRATEGIA ROZWOJU GMINY MICHAŁÓW	7
I. GMINA MICHAŁÓW	9
1.1. RYS HISTORYCZNY	9
1.2. WARUNKI GEOGRAFICZNE	9
1.2.1. POŁOŻENIE	10
1.3. SAMORZĄD GMINY	11
1.4. BUDŻET I INWESTYCJE	12
II. SFERA SPOŁECZNA	16
2.1. LUDNOŚĆ	16
2.2. OŚWIATA	23
2.3. OPIEKA SPOŁECZNA	25
III. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	26
3.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ	26
3.2. TELEFONIZACJA GMINY	26
IV. SFERA GOSPODARCZA	27
4.1. ROLNICTWO	27
4.2. LEŚNICTWO	29
4.3. AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA MIESZKAŃCÓW	31
V. KONKURS „MOJA GMINA W 2015 ROKU”	34
VI. MŁODZIEŻOWA SESJA PLANOWANIA STRATEGICZNEGO GMINY	37

VII. SESJA PLANOWANIA STRATEGICZNEGO GMINY	41
7.1. POSIEDZENIE RADY LOKALNYCH LIDERÓW	53
VIII. PLANOWANIE ROZWOJU GMINY DO ROKU 2010	55
8.1. WIZJA GMINY	55
8.2. STRATEGICZNE CELE ROZWOJU GMINY	55
8.3. CELE OPERACYJNE DO STRATEGICZNYCH CELÓW ROZWOJU	56
IX. HARMONOGRAMY REALIZACYJNE NAJWAŻNIEJSZYCH ZADAŃ GMINY DO 2010 ROKU	80
BIBLIOGRAFI	94

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MICHAŁÓW

Rozpoczynając proces planowania strategicznego w gminie musimy odpowiedzieć sobie na pytanie co rozumiemy przez planowanie strategiczne : dlaczego jest ono potrzebne gminie. Większość gmin posiada plany rozwojowe w poszczególnych dziedzinach życia społecznego, jednak kolejność i zakres ich wdrażania zależy zwykle od nacisków różnych grup czy od możliwości pozyskania środków na określony typ zadań. Ponieważ praktycznie każdy samorząd ma w swoim budżecie za mało środków w stosunku do potrzeb zachodzi więc konieczność określenia priorytetów w taki sposób, aby osiągnąć możliwie najlepszą efektywność wydatkowanych środków.

Proces planowania strategicznego w Gminie Michałów rozpoczęto od dokładnej analizy stanu gminy w podstawowych sferach życia społecznego. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy stanowiły punkt wyjścia do określenia mocnych i słabych stron gminy a następnie zdefiniowania wynikających z nich szans i zagrożeń rozwoju. W ten sposób wyznaczono obszary priorytetowe oparte na mocnych stronach regionu i dla tych obszarów określono strategiczne cele rozwoju i zadania. Wdrażanie Strategii powinno mieć charakter ciągły

- niezbędny jest bieżący monitoring i ocena wdrażania planów strategicznych. Bieżąca kontrola pozwala na wprowadzanie we właściwym czasie korekt i poprawek w programach realizacyjnych.

Ważnym aspektem planowania strategicznego jest szeroka konsultacja społeczna planowanych rozwiązań. W proces tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Michałów zaangażowano przedstawicieli różnych grup społecznych z terenu Gminy: młodzież, przedsiębiorców, rolników, samorządowców. Ich doświadczenie i znajomość problemów Gminy stanowi najcenniejsze źródło informacji o lokalnych potrzebach i dążeniach. Wyznaczone w procesie konsultacyjnym cele strategiczne są akceptowane przez większość mieszkańców

- co zdecydowanie ułatwi ich realizację i zwiększy zrozumienie społeczne dla podejmowanych przez Radę Gminy decyzji. Władze samorządowe powinny wnikliwie analizować uwagi mieszkańców zgłaszane w trakcie wdrażania strategii, ponieważ będą one stanowiły cenne wskazówki do korekt planów działania.

MOŻLIWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY MICHAŁÓW

LP	ŹRÓDŁO	DZIAŁANIE/WYKORZYSTANIE
1	AKTYWIZACJA ŚRODKÓW WŁASNYCH MIESZKAŃCÓW	PARTYCYPACJA LUDNOŚCI W PRZEDSIĘWZIĘCIACH (NP. INFRASTRUKTURALNYCH), KASY MIESZKANIOWE, TBS, FUNDUSZE SPOŁECZNE
2	AKTYWIZACJA ŚRODKÓW PRZEDSIĘBIORSTW, ORGANIZACJI, INSTYTUCJI	WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA (UDZIAŁ: FINANSOWY, RZECZOWY, ORGANIZACYJNY) PRZEDSIĘBIORSTW, ORGANIZACJI, INSTYTUCJI
3	ŚRODKI BUDŻETU GMINY	WŁASNE PRZEDSIĘWZIĘCIA GMINY, FINANSOWANIE WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ
4	MAJATEK GMINY JAKO APORT WE WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH	BUDYNKI, TERENY, PRZEDSIĘBIORSTWA JAKO APORTY
5	EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW GMINY	DZIAŁANIA EFEKTYWNOŚCIOWE W PRZEDSIĘBIORSTWACH KOMUNALNYCH, REGULACJA CEN USŁUG KOMUNALNYCH, GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI
6	PODATKI I OPŁATY LOKALNE	NP. PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI, ROLNY ORAZ INNE OPŁATY LOKALNE
7	PRZEDSIĘWZIĘCIA ZWIĘKSZAJĄCE WPŁYWY GMINY	SPRZEDAŻ MIESZKAŃ, TERENÓW, INNEGO MAJĄTKU GMINY, PRZEDSIĘWZIĘCIA GOSPODARCZE GMINY, EMISJA OBLIGACJI GMINNYCH
8	ŚRODKI BUDŻETU PAŃSTWA	INWESTYCJE Z BUDŻETU PAŃSTWA, DOTACJE
9	SYSTEM BANKOWY	KREDYTY, POŻYCZKI
10	FUNDUSZE SPECJALNE, FUDACJE	KRAJOWE FUNDUSZE, NP. MIESZKANIOWY, FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ

I. GMINA MICHAŁÓW

1.1. RYS HISTORYCZNY

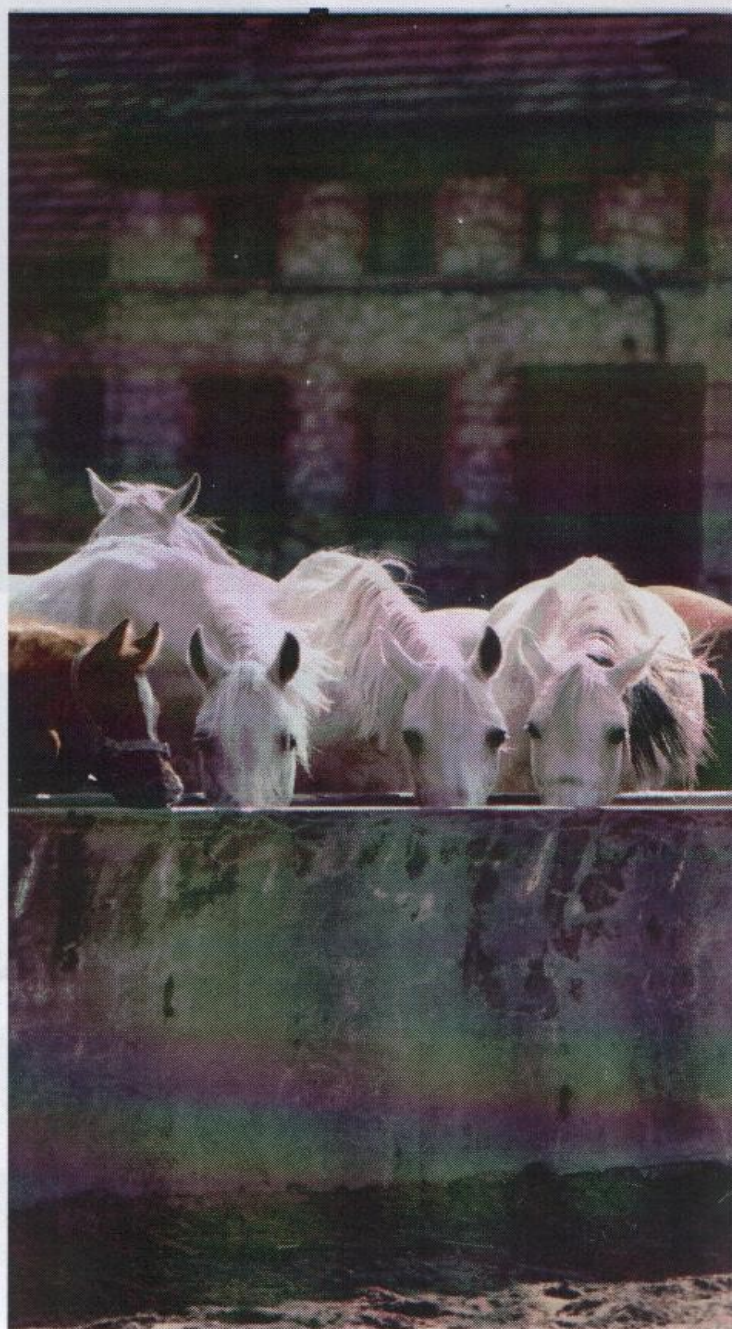
Korzenie Gminy Michałów są bardzo bogate bowiem ich historia sięga epoki brązu i wczesnej epoki żelaza. Świadczą o tym stanowiska archeologiczne z wyjątkowo cennym kompleksem osadnictwa. Pierwsze udokumentowane osady datują się z czasów kultury trzcinięckiej i łużyckiej.

1.2. WARUNKI GEOGRAFICZNE

Rzeźba terenu jest bardzo zróżnicowana. Szerokie równiny, głębokie jary, wzniesienia zapewniają bardzo atrakcyjne widoki. Przy odpowiednich warunkach pogodowych można dostrzec ruiny zamku w Chęcinach oraz zarysy Karpat. Na terenie rezerwatów „Polana Polichno” i „Wronie Doły” stwierdzono występowanie ponad 30 unikatowych roślin chronionych. Gmina podzielona jest rzeką Mierzawą, która stanowi dopływ Nidy, leżącej na północnym skraju gminy.

Michałów cechuje specyficzny mikroklimat powodowany niewielką ilością opadów. Bardzo płytka warstwa orna, pod którą znajduje się skała wapienna sprawia, że przy małej ilości opadów ziemia pęka, roślinność więdnie i wysycha.

Stwarza to środowisko ze wszech miar korzystne dla koni czystej krwi arabskiej. W Gminie, swoją siedzibę ma Stadnina Koni Michałów.

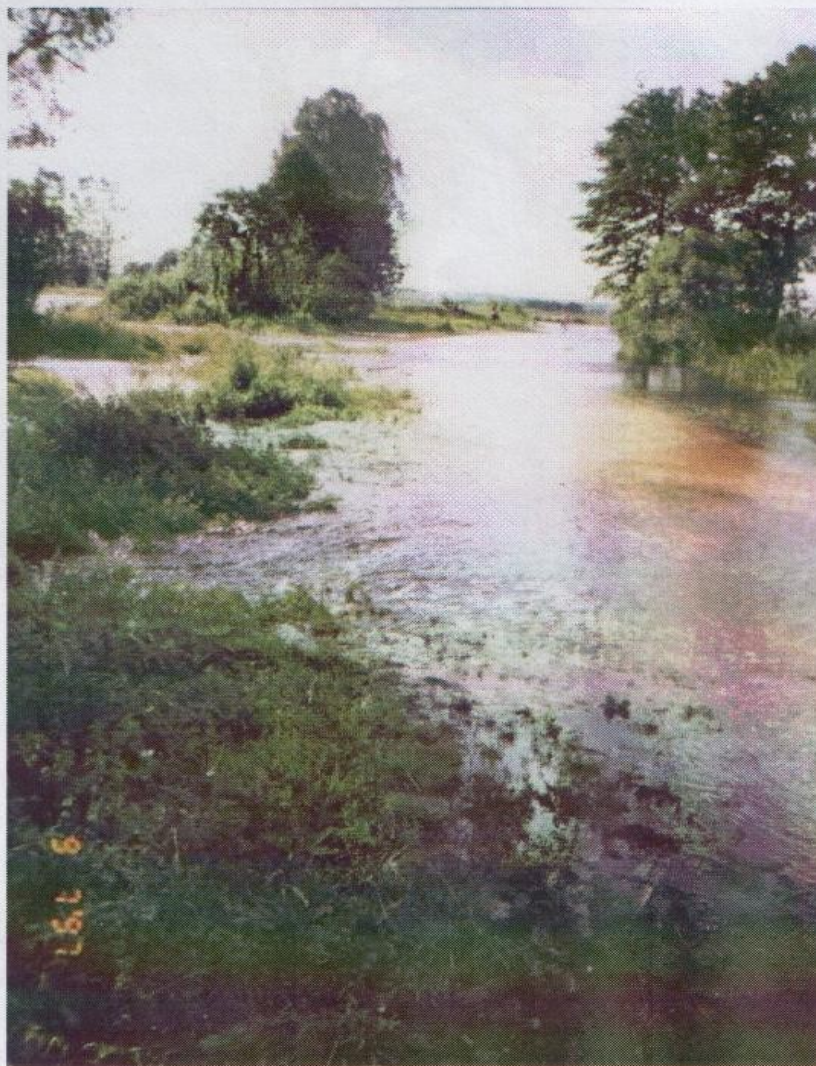

1.2.1. POŁOŻENIE

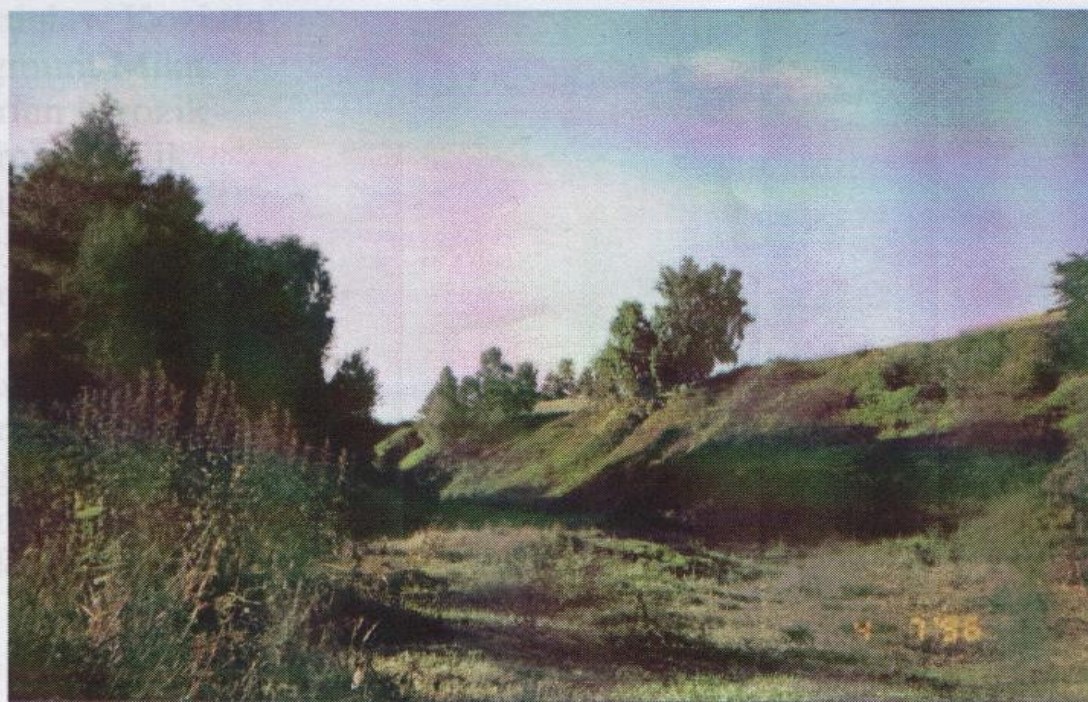
Gmina Michałów położona jest w południowo centralnej części Wyżyny Małopolskiej, w zespole Parków Krajobrazowych Ponięcia, 45 km na południe od Kielc, 230 km na południe od Warszawy, 100 km na północ od Krakowa.

To prastare polskie ziemie – 25 km na północny-wschód od Michałowa leży Wiślica, stolica państwa Wiślan – według najnowszych badań Wiślanie przyjęli chrzest 100 lat przed Mieszkiem I.

W podziale administracyjnym stanowi część powiatu pińczowskiego, który jest częścią składową województwa świętokrzyskiego. Łączy dwa mezoregiony: Płaskowyż Jędrzejowski i Garb Wodzisławski.

Zdjęcia obrazujące Gminę Michałów.

13. SAMORZĄD GMINY

Skład Rady Gminy w Michałowie:

1. Marian Klamiński – Przewodniczący Rady Gminy
2. Roman Kot – Zastępca Przewodniczącego
3. Stanisław Bochenek
4. Jerzy Dzierżak
5. Teodozja Kierkowska – Szewczyk
6. Stanisław Koziara
7. Zygmunt Mika
8. Marian Mroziak
9. Marek Pawlik
10. Janusz Ryński
11. Krzysztof Stanek
12. Marian Środa
13. Mirosław Walasek
14. Jarosław Wleciał
15. Franciszek Zięba
16. Bogusław Ziolkowski
17. Artur Zych
18. Tadeusz Zyguła

Skład Zarządu Gminy w Michałowie:

1. Stanisław Szewczyk – Przewodniczący Zarządu
2. Zygmunt Mika – Zastępca Przewodniczącego
3. Marian Mrozik
4. Jan Ryński
5. Jarosław Wleciał
6. Franciszek Zięba
7. Artur Zych

Skład osobowy Komisji Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Budżetu i Finansów Rady Gminy w Michałowie:

1. Mirosław Walasek – Przewodniczący Komisji
2. Teodozja Kierkowska – Szewczyk
3. Roman Kot

Komisja Rewizyjna:

1. Stanisław Bochenek – Przewodniczący Komisji
2. Marian Środa
3. Mirosław Walasek

Komisja Zdrowia, Oświaty, Kultury, Bezpieczeństwa Publicznego, Ochrony Środowiska**1.4. BUDŻET I INWESTYCJE**

Analiza budżetu Gminy Michałów w okresie 1995 – 1999.

Rok	Wydatki ogółem	Roczna różnica poziomu wydatków	Liczba mieszkańców	Poziom wydatków na 1 mieszkańca	Inwestycje ogółem	Poziom inwestycji na 1 mieszkańca	Roczna różnica poziomu inwestycji na 1 mieszkańca	Udział inwestycji w wydatkach
1995	1 397 472,00 zł	-	5450	256,42 zł	109 951,00 zł	20,17 zł	-	7,87%
1996	3 153 870,00 zł	125,68%	5347	589,84 zł	676 529,00 zł	126,52 zł	527,15%	21,45%
1997	3 677 015,00 zł	16,59%	5308	692,73 zł	537 290,00 zł	101,22 zł	-20,00%	14,61%
1998	4 231 284,00 zł	15,07%	5275	802,14 zł	838 978,00 zł	159,05 zł	57,13%	19,83%
1999	4 555 443,00 zł	7,66%	5239	869,53 zł	785 558,00 zł	149,94 zł	-5,72%	17,24%

Analizując budżet Gminy Michałów możemy wyciągnąć następujące wnioski:

- ↑ Poziom wydatków ogółem jest realnie coraz niższy (tabela nie uwzględnia wskaźnika inflacji).
- ↑ Poziom wydatków na 1 mieszkańca zwiększa się, jednak w dużej części związane jest to ze zmniejszającą się ilością mieszkańców Gminy.
- ↑ Bardzo widoczny jest realny spadek poziomu inwestycji na 1 mieszkańca. Jest to negatywne zjawisko, hamujące rozwój Gminy.
- ↑ Realny poziom udziału inwestycji w wydatkach utrzymuje się na niskiej wysokości kilkunastu procent.

Analiza wydatków i inwestycji ogółem

BUDŻET na rok 1994	Wydatki ogółem	% budżetu	Wydatki na inwestycje	% w danym dziale
rolnictwo	125 600,10	14,63%	123 000,00	66,74%
transport	122 208,00	14,23%	-	-
Łączność	-	-	-	-
Gospodarka komunalna	38 131,00	4,44%	4 500,00	2,44%
Gospodarka mieszkaniowa	31 632,10	3,68%	4 874,00	2,64%
Oświata i wychowanie	177 262,60	20,65%	39 000,00	21,16%
Kultura i sztuka	28 273,10	3,29%	2 169,70	1,18%
Ochrona zdrowia	3 234,30	0,38%	-	-
Opieka społeczna	97 639,00	11,37%	-	-
Kultura fizyczna i sport	-	-	-	-
Różna działalność	2 409,60	0,28%	300,00	0,16%
Administracja rządowa i samorządowa	231 675,30	26,98%	10 465,50	5,68%
Bezpieczeństwo publiczne	390,00	0,05%	-	-
Finanse	144,00	0,02%	-	-
Razem	858 599,10	100,00%	184 309,20	21,47%

BUDŻET na rok 1995	Wydatki ogółem	% budżetu	Wydatki na inwestycje	% w danym dziale
rolnictwo	63 182,00	4,52%	57 400,00	52,21%
transport	256 135,00	18,33%	28 000,00	25,47%
Łączność	216,00	0,02%	-	-
Gospodarka komunalna	104 001,00	7,44%	-	-
Gospodarka mieszkaniowa	61 752,00	4,42%	15 300,00	13,92%
Oświata i wychowanie	433 054,00	30,99%	-	-
Kultura i sztuka	25 895,00	1,85%	-	-
Ochrona zdrowia	7 972,00	0,57%	-	-
Opieka społeczna	153 748,00	11,00%	-	-
Kultura fizyczna i sport	2 479,00	0,18%	-	-
Różne rozliczenia	1 271,00	0,09%	-	-
Administracja rządowa i samorządowa	286 522,00	20,50%	9 251,00	8,41%
Bezpieczeństwo publiczne	999,00	0,07%	-	-
Finanse	246,00	0,02%	-	-
Razem	1 397 472,00	100,00%	109 951,00	7,87%

BUDŻET na rok 1996	Wydatki ogółem	% budżetu	Wydatki na inwestycje	% w danym dziale
rolnictwo	12 373,00	0,39%	4 511,00	0,67%
transport	344 054,00	10,91%	-	-
Łączność	1 430,00	0,05%	1 000,00	0,15%
Gospodarka komunalna	141 244,00	4,48%	65 500,00	9,68%
Gospodarka mieszkaniowa	67 840,00	2,15%	15 705,00	2,32%
Oświata i wychowanie	1 936 703,00	61,41%	587 813,00	86,89%
Kultura i sztuka	31 084,00	0,99%	-	-
Ochrona zdrowia	5 995,00	0,19%	2 000,00	0,30%
Opieka społeczna	188 003,00	5,96%	-	-
Kultura fizyczna i sport	4 598,00	0,15%	-	-
Różna działalność	3 883,00	0,12%	-	-
Administracja rządowa i samorządowa	409 992,00	13,00%	-	-
Bezpieczeństwo publiczne	1 500,00	0,05%	-	-
Finanse	328,00	0,01%	-	-
Urzędy naczelnych organów władzy (...)	4 843,00	0,15%	-	-
Razem	3 153 870,00	100,00%	676 529,00	21,45%

BUDŻET na rok 1997	Wydatki ogółem	% budżetu	Wydatki na inwestycje	% w danym dziale
Roľnictwo	2 979,00	0,08%	-	-
Transport	446 440,00	12,14%	-	-
Łączność	82 430,00	2,24%	82 000,00	12,12%
Gospodarka komunalna	82 660,00	2,25%	3 915,00	0,58%
Gospodarka mieszkaniowa	55 256,00	1,50%	11 375,00	1,68%
Oświata i wychowanie	2 158 734,00	58,71%	440 000,00	65,04%
Kultura i sztuka	37 639,00	1,02%	-	-
Ochrona zdrowia	7 994,00	0,22%	-	-
Opieka społeczna	247 763,00	6,74%	-	-
Kultura fizyczna i sport	1 727,00	0,05%	-	-
Urzeddy naczelnych organów władzy (...)	12 004,00	0,33%	-	-
Administracja rządowa i samorządowa	539 485,00	14,67%	-	-
Bezpieczeństwo publiczne	1 500,00	0,04%	-	-
Finanse	404,00	0,01%	-	-
Razem	3 677 015,00	100,00%	537 290,00	14,61%

BUDŻET na rok 1998	Wydatki ogółem	% budżetu	Wydatki na inwestycje	% w danym dziale
Roľnictwo	171 391,00	4,05%	-	-
Transport	220 919,00	5,22%	100 921,00	12,03%
Łączność	507 727,00	12,00%	507 727,00	60,52%
Gospodarka komunalna	82 464,00	1,95%	5 200,00	0,62%
Gospodarka mieszkaniowa	70 856,00	1,67%	-	-
Oświata i wychowanie	2 149 834,00	50,81%	211 063,00	25,16%
Kultura i sztuka	41 668,00	0,98%	-	-
Ochrona zdrowia	15 290,00	0,36%	-	-
Opieka społeczna	309 033,00	7,30%	-	-
Kultura fizyczna i sport	3 849,00	0,09%	-	-
Urzeddy naczelnych organów władzy (...)	8 154,00	0,19%	-	-
Administracja rządowa i samorządowa	634 961,00	15,01%	14 067,00	1,68%
Bezpieczeństwo publiczne	14 518,00	0,34%	-	-
Finanse	620,00	0,01%	-	-
Razem	4 231 284,00	100,00%	838 978,00	19,83%

BUDŻET na rok 1999	Wydatki ogółem	% budżetu	Wydatki na inwestycje	% w danym dziale
Roľnictwo	7 601,00	0,18%	-	-
Transport	83 557,00	1,97%	-	-
Łączność	518 822,00	12,26%	518 822,00	76,69%
Gospodarka komunalna	195 483,00	4,62%	68 978,00	10,20%
Gospodarka mieszkaniowa	63 359,00	1,50%	5 350,00	0,79%
Oświata i wychowanie	2 340 866,00	55,32%	94 000,00	13,89%
Kultura i sztuka	45 274,00	1,07%	-	-
Ochrona zdrowia	54 838,00	1,30%	-	-
Opieka społeczna	456 281,00	10,78%	-	-
Kultura fizyczna i sport	3 200,00	0,08%	-	-
Różna działalność	429,00	0,01%	-	-
Administracja rządowa i samorządowa	771 475,00	18,23%	98 408,00	14,55%
Bezpieczeństwo publiczne	-	-	-	-
Finanse	13 568,00	0,32%	-	-
Urzeddy naczelnych organów władzy (...)	690,00	0,02%	-	-
Razem	4 555 443,00	107,66%	785 558,00	17,24%

II. SFERA SPOŁECZNA

2.1. LUDNOŚĆ

Analiza poziomu liczby mieszkańców Gminy Michałów.

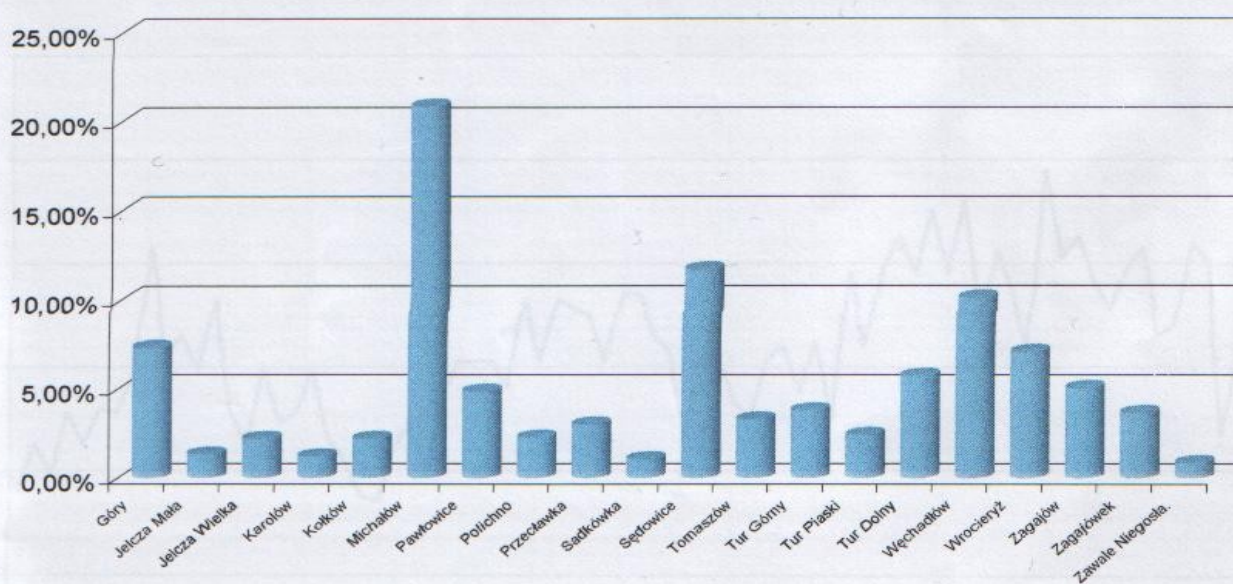
Sołectwo	powierzchnia w ha	liczba osób	liczba osób/km ²	udział w liczbie ogólnej
Góry	1 166	383	33	7,31%
Jelcza Mała	126	69	55	1,32%
Jelcza Wielka	160	115	72	2,20%
Karolów	153	63	41	1,20%
Końków	243	115	47	2,20%
Michałów	2 166	1 093	50	20,86%
Pawłowice	561	254	45	4,85%
Polichno	372	119	32	2,27%
Przeclawka	487	158	32	3,02%
Sadkówka	89	55	62	1,05%
Sędowice	1 431	613	43	11,70%
Tomaszów	330	172	52	3,28%
Tur Górny	303	199	66	3,80%
Tur Piaski	538	127	24	2,42%
Tur Dolny	598	301	50	5,75%
Węchadłów	1 082	530	49	10,12%
Wrocieryż	763	372	49	7,10%
Zagajów	453	265	58	5,06%
Zagajówek	188	192	102	3,66%
Zawale Niegosła.	112	44	39	0,84%
Gmina	11 321	5 239	46	-

Wnioski, które można wyciągnąć na podstawie analizy ilości mieszkańców Gminy Michałów:

- ↑ Liczba osób przypadających na 1 km² w Gminie Michałów wynosi 46 (w województwie 114, a w Polsce 124).
- ↑ Największy udział mieszkańców w ogólnej liczbie ma miejscowość Michałów. Średnia osób przypadających na 1 km² jest wyższa od średniej w Gminie i wynosi 50. Poza Michałowem, największym skupiskiem ludności są Sędowice i Węchadłów (średnia 1 km² poniżej średniej w Gminie). W sumie w trzech miejscowościach mieszka 43 % ogółu mieszkańców.

Udział mieszkańców poszczególnych miejscowości w liczbie ogólnej

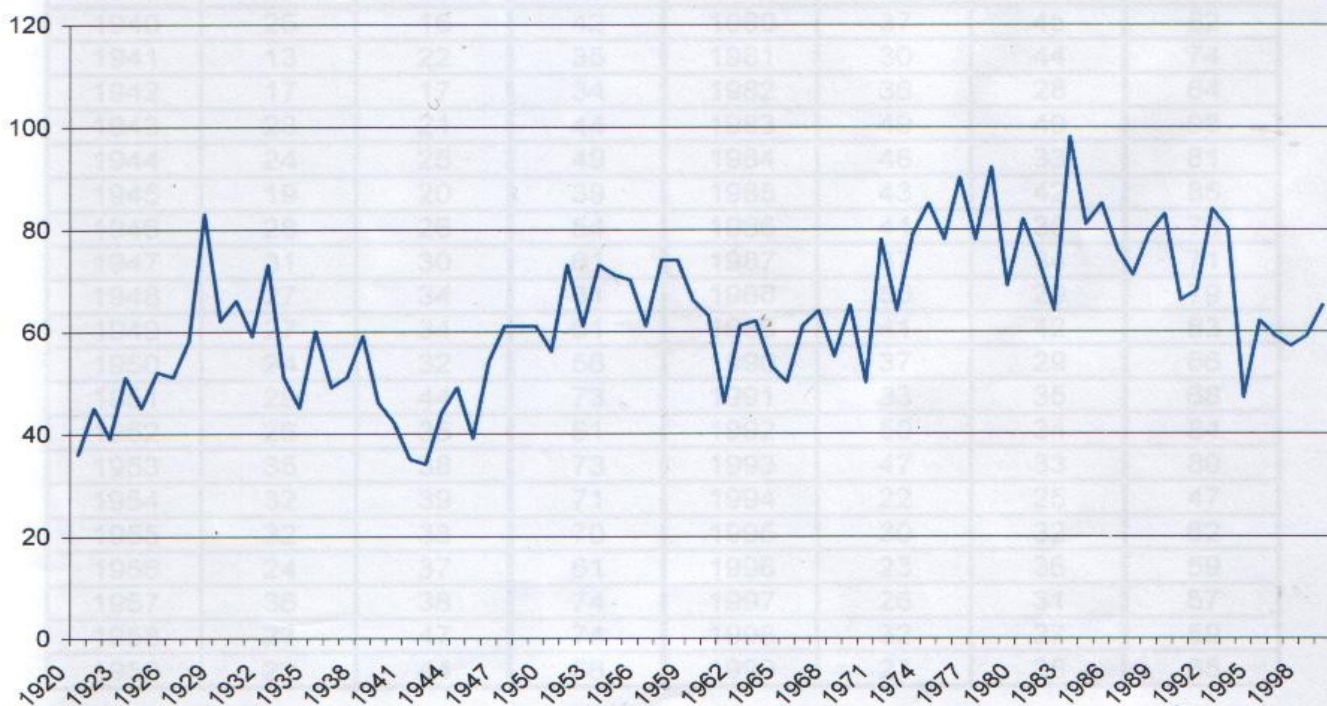
LATA	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Różnica	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Różnica
1995	65	85	-20	50	68	-18
1996	54	85	-31	35	107	-72
1997	61	92	-31	33	65	-32
1998	67	85	-18	54	84	-30
1999	67	80	-13	37	78	-41

Widoczne jest niekorzystne zjawisko związane z ujemną różnicą urodzeń oraz zameldowań. Możemy mówić o zjawisku migracji i ujemnego przyrostu naturalnego.

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy w 1999 roku (w latach)	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	OGÓLEM	OGÓLEM %
Powyżej 66	-	403	403	7%
Powyżej 61	756	-	756	13%
19 - 65	-	1582	1582	28%
19 - 60	1527	-	1527	27%
0 - 18	713	632	1345	24%
RAZEM	2996	2617	5613	100%

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (24,0 %) jest niższa od średniej w województwie wynoszącej 25,6 %. Liczba osób w wieku produkcyjnym (55,0 %) jest mniejsza od średniej w województwie wynoszącej 58,4 % i średniej w Polsce (59,5 %). Udział ludności w wieku poprodukcyjnym (20 %) jest wyższy od średniej w województwie wynoszącej 16,1 %. Widoczny jest negatywny proces starzenia się mieszkańców Gminy Michałów.

Liczba osób urodzonych w latach 1920 - 1999 w Gminie

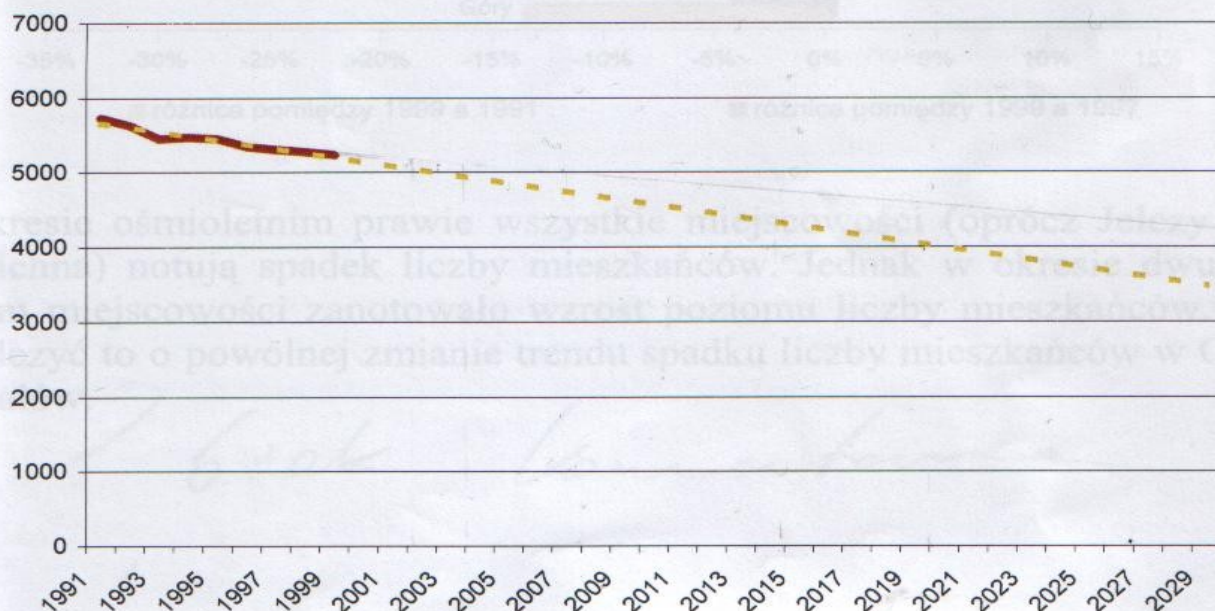
Analizując liczbę osób urodzonych na terenie Gminy Michałów w ostatnim stuleciu widoczna jest stała tendencja zwykła do około 1980 roku. Później widoczny jest spadek ilości urodzeń, zwłaszcza w ostatnim dziesięcioleciu.

Liczba osób urodzonych w latach 1920 – 1999 na terenie Gminy Michałów.

Lata	Płeć		Suma	Lata	Płeć		Suma
	Ż	M			Ż	M	
1920	20	16	36	1960	27	36	63
1921	34	11	45	1961	23	23	46
1922	25	14	39	1962	23	38	61
1923	31	20	51	1963	33	29	62
1924	26	19	45	1964	27	26	53
1925	30	22	52	1965	21	29	50
1926	30	21	51	1966	23	38	61
1927	35	23	58	1967	21	43	64
1928	49	34	83	1968	28	27	55
1929	37	25	62	1969	28	37	65
1930	36	30	66	1970	25	25	50
1931	32	27	59	1971	33	45	78
1932	39	34	73	1972	28	36	64
1933	27	24	51	1973	46	33	79
1934	24	21	45	1974	39	46	85
1935	31	29	60	1975	35	43	78
1936	23	26	49	1976	44	46	90
1937	34	17	51	1977	32	46	78
1938	33	26	59	1978	42	50	92
1939	22	24	46	1979	31	38	69
1940	26	16	42	1980	37	45	82
1941	13	22	35	1981	30	44	74
1942	17	17	34	1982	36	28	64
1943	23	21	44	1983	49	49	98
1944	24	25	49	1984	48	33	81
1945	19	20	39	1985	43	42	85
1946	28	26	54	1986	41	35	76
1947	31	30	61	1987	37	34	71
1948	27	34	61	1988	50	29	79
1949	27	34	61	1989	41	42	83
1950	24	32	56	1990	37	29	66
1951	29	44	73	1991	33	35	68
1952	26	35	61	1992	50	34	84
1953	35	38	73	1993	47	33	80
1954	32	39	71	1994	22	25	47
1955	32	38	70	1995	30	32	62
1956	24	37	61	1996	23	36	59
1957	36	38	74	1997	26	31	57
1958	27	47	74	1998	32	27	59
1959	22	44	66	1999	27	38	65

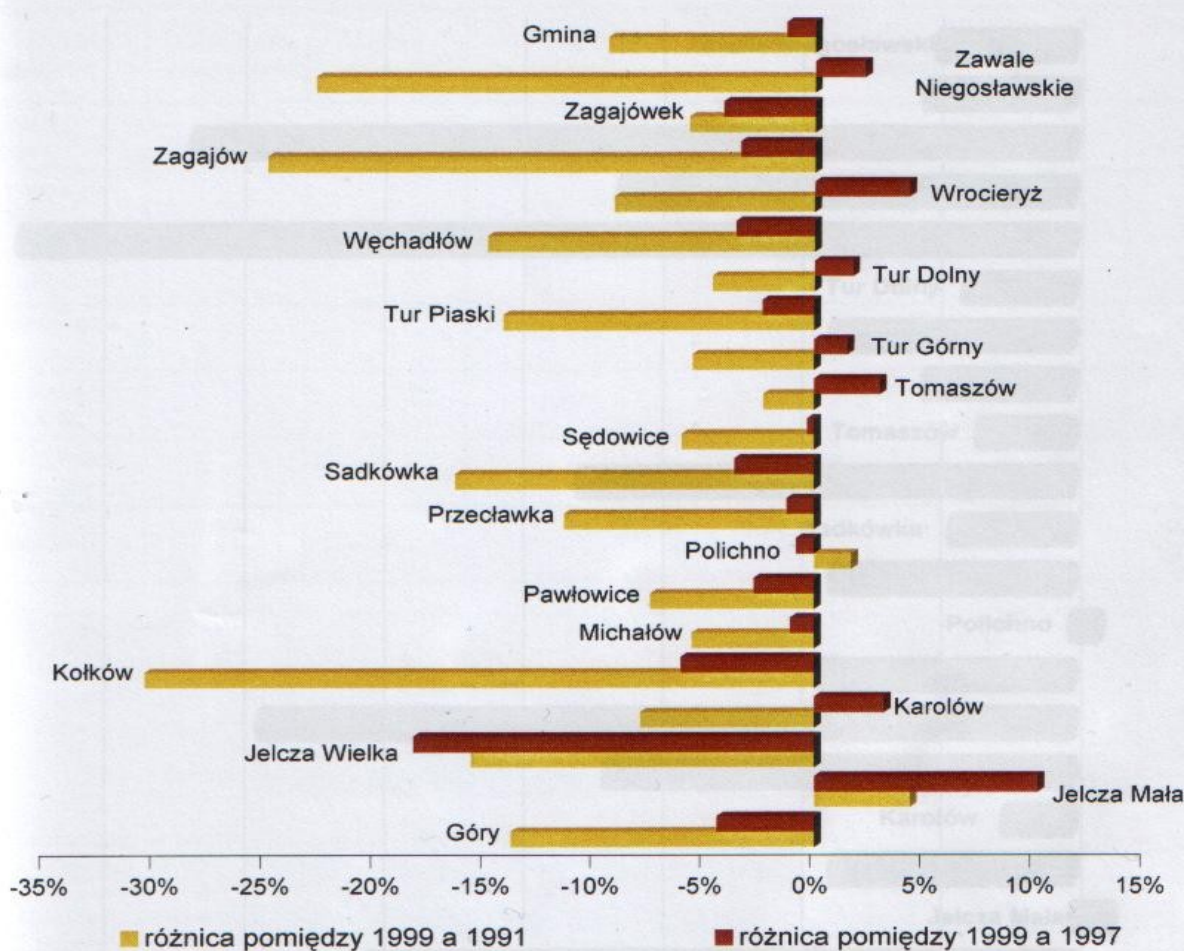
Rok	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	różnica pomiędzy 1999 a 1991	różnica pomiędzy 1999 a 1997
Góry	436	409	402	398	397	398	400	397	383	-13,84%	-4,44%
Jelcza Mała	66	68	64	60	61	60	62	68	69	4,35%	10,14%
Jelcza Wielka	133	134	135	134	138	138	136	126	115	-15,65%	-18,26%
Karolów	68	68	67	65	66	63	61	61	63	-7,94%	3,17%
Kolków	150	148	131	126	134	122	122	120	115	-30,43%	-6,09%
Michałów	1154	1156	1143	1130	1122	1109	1105	1098	1093	-5,58%	-1,10%
Pawłowice	273	267	267	265	265	254	261	256	254	-7,48%	-2,76%
Polichno	117	118	115	114	115	113	120	117	119	1,68%	-0,84%
Przeclawka	176	173	169	165	169	165	160	158	158	-11,39%	-1,27%
Sadkówka	64	65	63	60	59	58	57	55	55	-16,36%	-3,64%
Sędowice	650	635	634	630	624	617	615	609	613	-6,04%	-0,33%
Tomaszów	308	308	304	306	299	304	292	301	301	-2,33%	2,99%
Tur Górny	210	201	200	201	197	194	196	208	199	-5,53%	1,51%
Tur Piaski	145	142	139	137	133	133	130	127	127	-14,17%	-2,36%
Tur Dolny	180	176	178	183	181	177	169	167	172	-4,65%	1,74%
Węchadłów	609	609	603	590	589	562	549	539	530	-14,91%	-3,58%
Wrocieryz	406	372	368	362	359	355	356	367	372	-9,14%	4,30%
Zagajów	331	320	212	293	292	278	274	265	265	-24,91%	-3,40%
Zagajówek	203	207	204	201	203	202	200	193	192	-5,73%	-4,17%
Zawale Niegosławskie	54	53	53	54	47	45	43	43	44	-22,73%	2,27%
Gmina	5733	5629	5451	5474	5450	5347	5308	5275	5239	-9,43%	-1,32%

Szacunkowa wielkość ludności do roku 2030

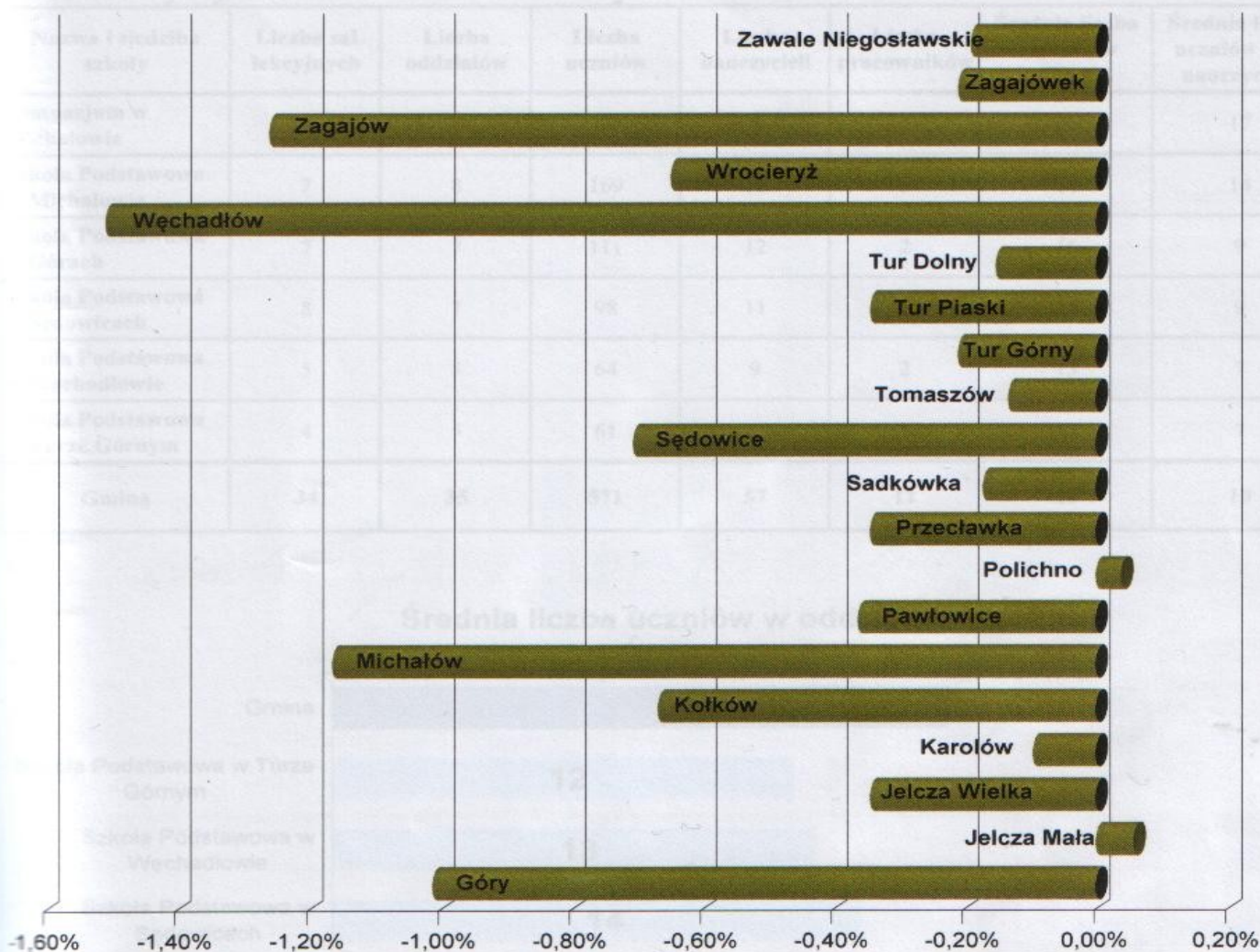
W okresie od 1991 do 1999 roku ubyło ponad 9 % ogółu ludności Gminy Michałów. Niepodjęcie działań hamujących migrację, spowoduje (w wersji optymistycznej), że zakładając dalszy spadek liczby ludności według dotychczasowego poziomu, Gminę Michałów w roku 2019 zamieszkiwać będzie poniżej 4000 mieszkańców.

Zmiana liczby mieszkańców w sołectwach

W okresie ośmioletnim prawie wszystkie miejscowości (oprócz Jelczy Małej i Polichna) notują spadek liczby mieszkańców. Jednak w okresie dwuletnim siedem miejscowości zanotowało wzrost poziomu liczby mieszkańców. Może świadczyć to o powolnej zmianie trendu spadku liczby mieszkańców w Gminie Michałów.

Wpływ różnicy poziomu mieszkańcópomiędzy 1999 a 1991 na ogólną liczbę ludności w 1999

Największy wpływ na zmianę poziomu liczby mieszkańców w Gminie ma spadek liczby mieszkańców w miejscowości Węchadłów i Zagajówek (powyżej 1,20 %) oraz w miejscowości Michałów i Góry (powyżej 1%).

Analizując sieć placówek oświatowych na terenie Gminy Michałów widoczna jest potrzeba ich reorganizacji. Zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz przygotowanym przez MEN projektem rozporządzenia o standardach zatrudnienia w szkole klasy powinny liczyć 18 uczniów. Utrzymanie obecnej liczby szkół wiąże się z dużymi dofinansowaniami przez Samorząd Lokalny systemu edukacji. Należy zwrócić szczególną uwagę na poziom i jakość kształcenia w Gminie oraz na czynnik demograficzny, czyli określenie zapotrzebowania na kształcenie na poziomie podstawowym i gimnazjalnym w szeregu najbliższych np. 20 lat.

2.2. OŚWIATA

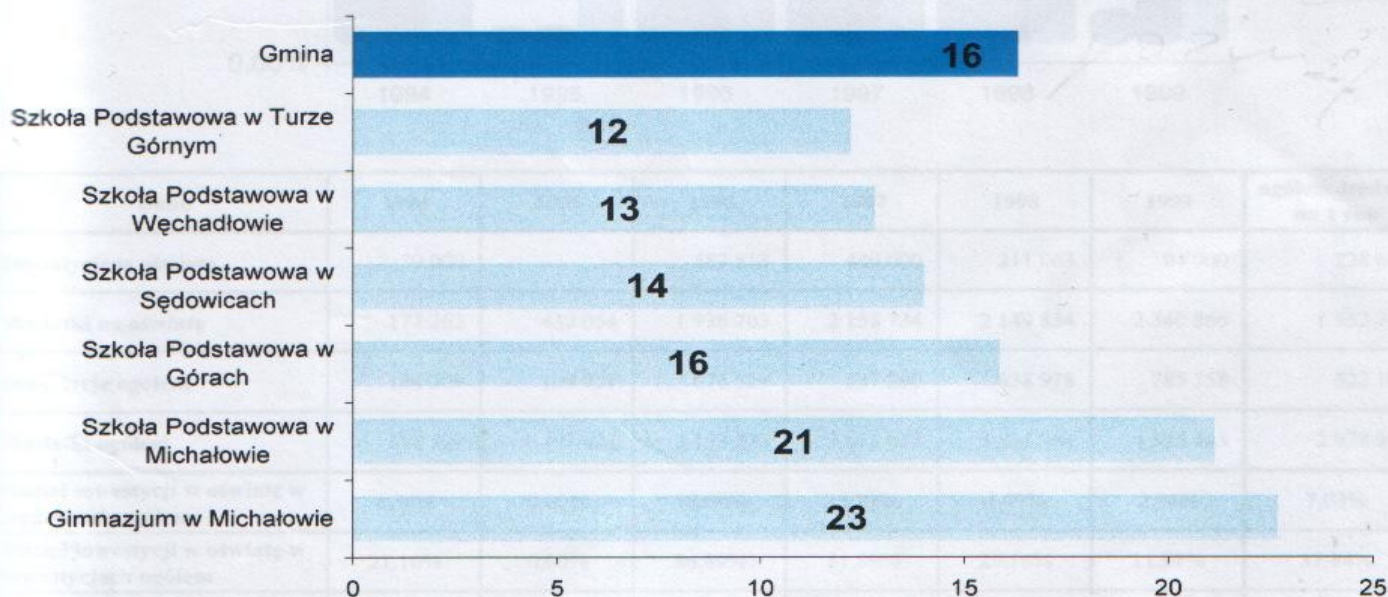
Analiza wydatków na oświatę

Udział
inwestycji
w oświacie

Charakterystyka szkół z terenu Gminy Michałów

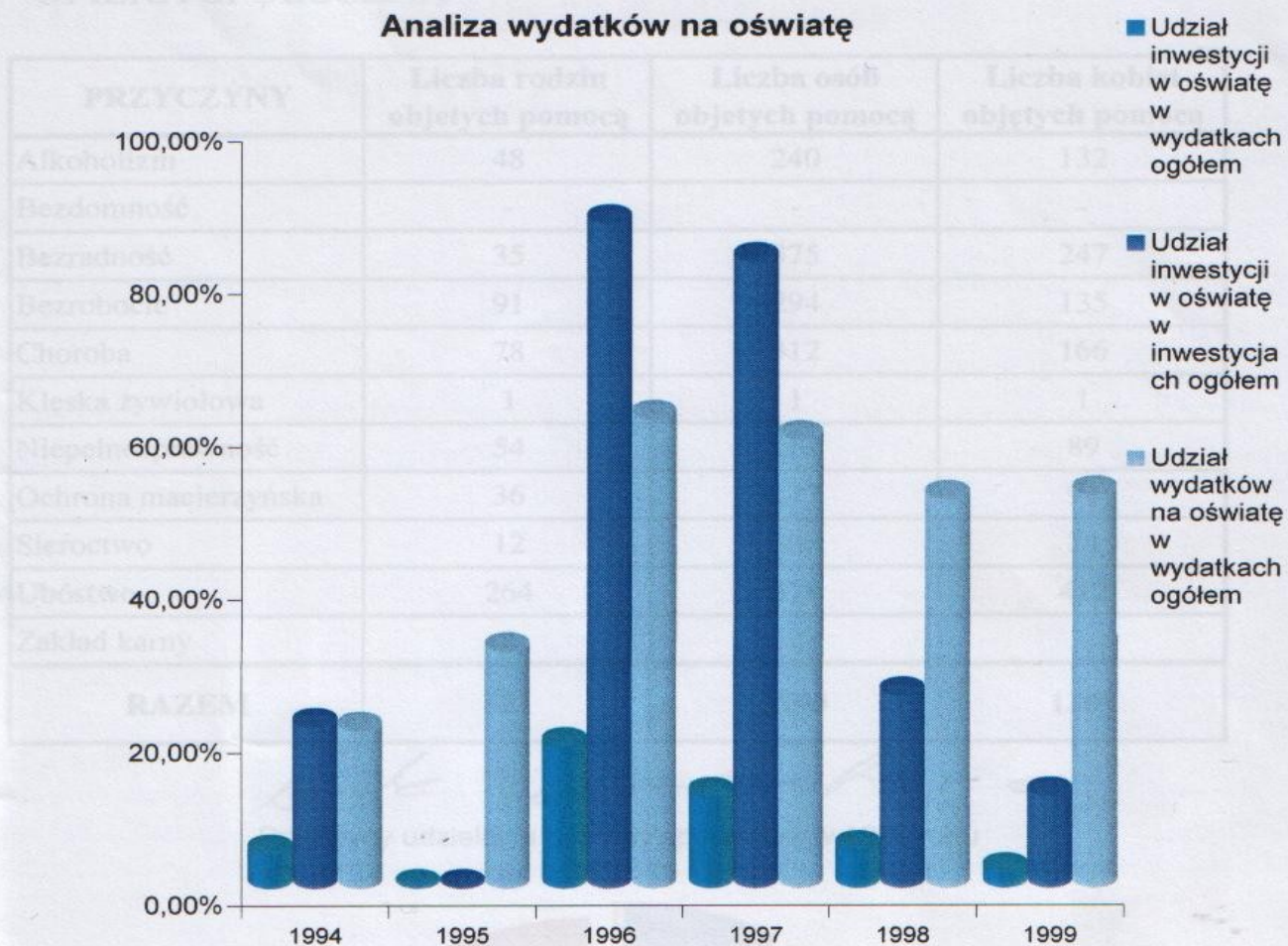
Nazwa i siedziba szkoły	Liczba sal lekcyjnych	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli	Liczba pracowników	Średnia liczba uczniów w oddziale	Średnia liczba uczniów na 1 nauczyciela
Gimnazjum w Michałowie	3	3	68	4	1	23	17
Szkoła Podstawowa w Michałowie	7	8	169	12	3	21	14
Szkoła Podstawowa w Górach	7	7	111	12	2	16	9
Szkoła Podstawowa w Sędowicach	8	7	98	11	2	14	9
Szkoła Podstawowa w Węchadłowie	5	5	64	9	2	13	7
Szkoła Podstawowa w Turze Górnym	4	5	61	9	1	12	7
Gmina	34	35	571	57	11	16	10

Średnia liczba uczniów w oddziale

Analizując sieć placówek oświatowych na terenie Gminy Michałów widoczna jest potrzeba ich reorganizacji. Zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz przygotowanym przez MEN projektem rozporządzenia o standardach zatrudnienia w szkole klasy powinny liczyć 18 uczniów. Utrzymanie obecnej sieci szkół wiąże się z dużymi dofinansowaniami przez Samorząd Lokalny systemu edukacji. Należy zwrócić szczególną uwagę na poziom i jakość kształcenia w Gminie oraz na czynnik demograficzny, czyli określenie zapotrzebowania na kształcenie na poziomie podstawowym i gimnazjalnym w przeciągu najbliższych np. 20 lat.

Analiza wydatków na oświatę

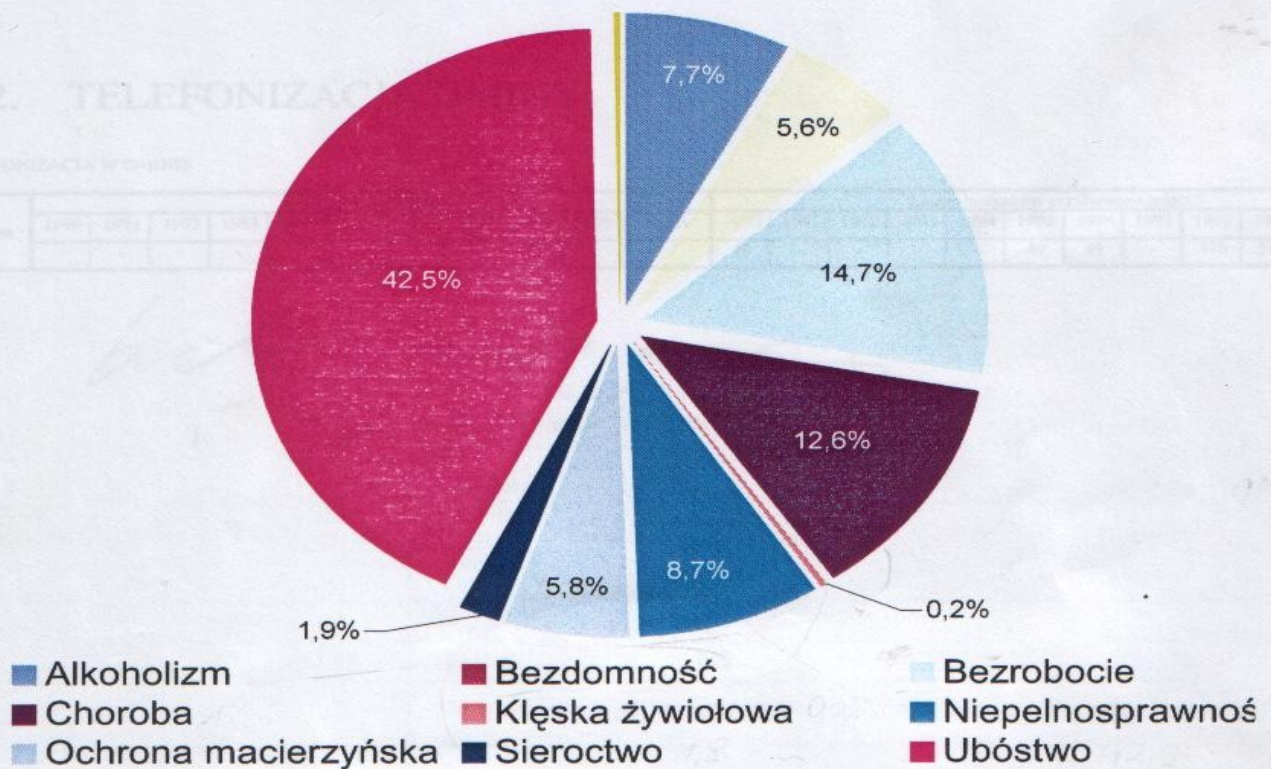

Dane	1994	1995	1996	1997	1998	1999	ogółem średnio na 1 rok
Inwestycje w oświatę	39 000	-	587 813	440 000	211 063	94 000	228 646
Wydatki na oświatę	177 262	433 054	1 936 703	2 158 734	2 149 834	2 340 866	1 532 742
Inwestycje ogółem	184 309	109 951	676 529	537 290	838 978	785 558	522 103
Wydatki ogółem	858 599	1 397 472	3 153 870	3 677 015	4 231 284	4 555 443	2 978 947
Udział inwestycji w oświatę w wydatkach ogółem	4,54%	0,00%	18,64%	11,97%	4,99%	2,06%	7,03%
Udział inwestycji w oświatę w inwestycjach ogółem	21,16%	0,00%	86,89%	81,89%	25,16%	11,97%	37,84%
Udział wydatków na oświatę w wydatkach ogółem	20,65%	30,99%	61,41%	58,71%	50,81%	51,39%	45,66%

2.3. OPIEKA SPOŁECZNA

PRZYCZYNY	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba osób objętych pomocą	Liczba kobiet objętych pomocą
Alkoholizm	48	240	132
Bezdomność	-	-	-
Bezradność	35	375	247
Bezrobocie	91	294	135
Choroba	78	312	166
Kłeska żywiołowa	1	1	1
Niepelnosprawność	54	162	89
Ochrona macierzyńska	36	177	94
Sieroctwo	12	48	24
Ubóstwo	264	579	412
Zakład karny	2	2	-
RAZEM	621	2190	1300

Przyczyny udzielania pomocy społecznej w 1999 roku

III. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Na terenie Gminy Michałów występuje pełna łączność telefoniczna. Widoczne są jednak znaczące braki w infrastrukturze technicznej twardej. Modernizacji wymaga większość dróg gminnych oraz powiatowych. Brak jest zagospodarowania odpadów stałych i płynnych, oraz gazociągu (problem rozwiązywany jest przez indywidualne gospodarstwa domowe). Uzupełnienia wymaga sieć wodociągowa.

3.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

WODOCIĄGI W GMINIE

Gmina	Długość sieci (km)											Liczba budynków przyłączonych (szt.)										
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Suma	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Suma
	6,9	1,4	-	-	5,4	-	-	-	-	-	-	13,7	95	25	-	-	97	-	-	-	-	-

3.2. TELEFONIZACJA GMINY

TELEFONIZACJA W GMINIE

Gmina	Długość sieci (km)											Liczba budynków przyłączonych (szt.)										
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Suma	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Suma
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49	-	-	-	-	49	49	-	370	517

Grząd polowa (54,1 %) indywidualnych gospodarstw rolnych ma powierzchnię mniejszą niż 5 hektarów. W województwie średnia powierzchnia gospodarstwa rodzinnego wynosi 4,9 ha, a w Gminie Michałów 7,36 ha.

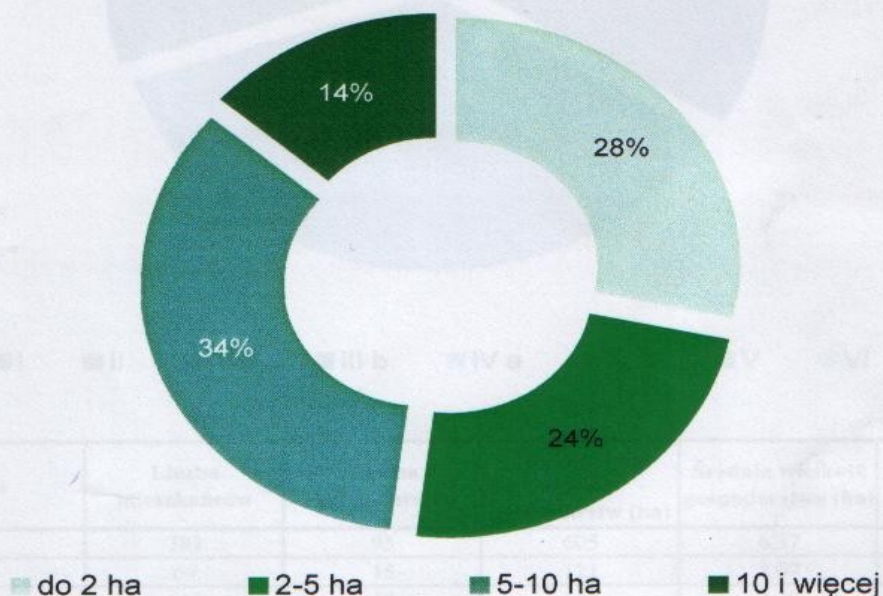
Grupy teren	Klasy bonitacyjne								Razem
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	
w ha	18	212	746	1410	2500	1200	500	300	7116
w %	0,25%	2,90%	10,40%	19,53%	35,40%	16,90%	6,70%	4,70%	100,00%

IV. SFERA GOSPODARCZA

4.1. ROLNICTWO

Struktura gospodarstw rolnych	do 2 ha	2-5 ha	5-10 ha	10 i więcej	RAZEM
Indywidualne gospodarstwa rolnicze	322	270	389	156	1137
Udział w liczbie wszystkich gospodarstw	28,32%	23,75%	34,21%	13,72%	100,00%

Struktura gospodarstw rolnych

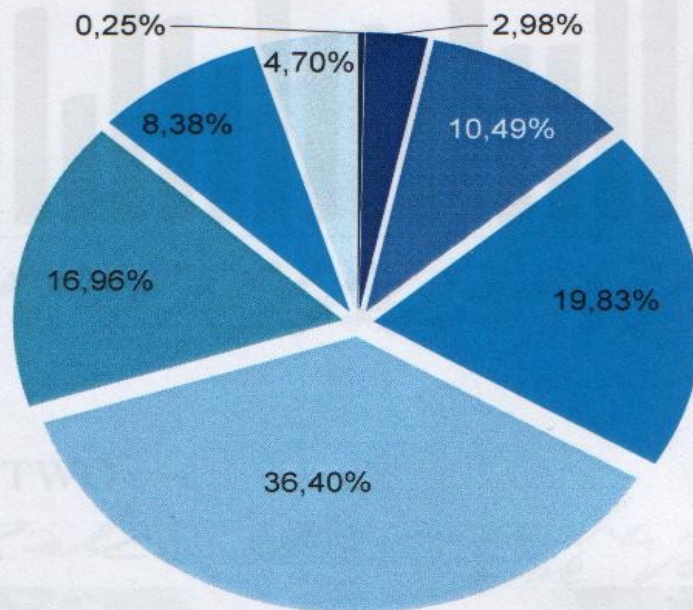

Ponad połowa (54,1 %) indywidualnych gospodarstw rolnych ma powierzchnię poniżej 5 hektarów. W województwie średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 4,9 ha, a w Gminie Michałów 7,36 ha.

Grunty orne	Klasy bonitacyjne								Razem
	I	II	III a	III b	IV a	IV b	V	VI	
w ha	18	212	746	1410	2588	1206	596	334	7110
w %	0,25%	2,98%	10,49%	19,83%	36,40%	16,96%	8,38%	4,70%	100,00%

Użytki zielone	Klasy bonitacyjne						Razem
	I	II	III	IV	V	VI	
w ha	0	0	48	396	279	244	967
w %	0,00%	0,00%	4,96%	40,95%	28,85%	25,23%	100,00%

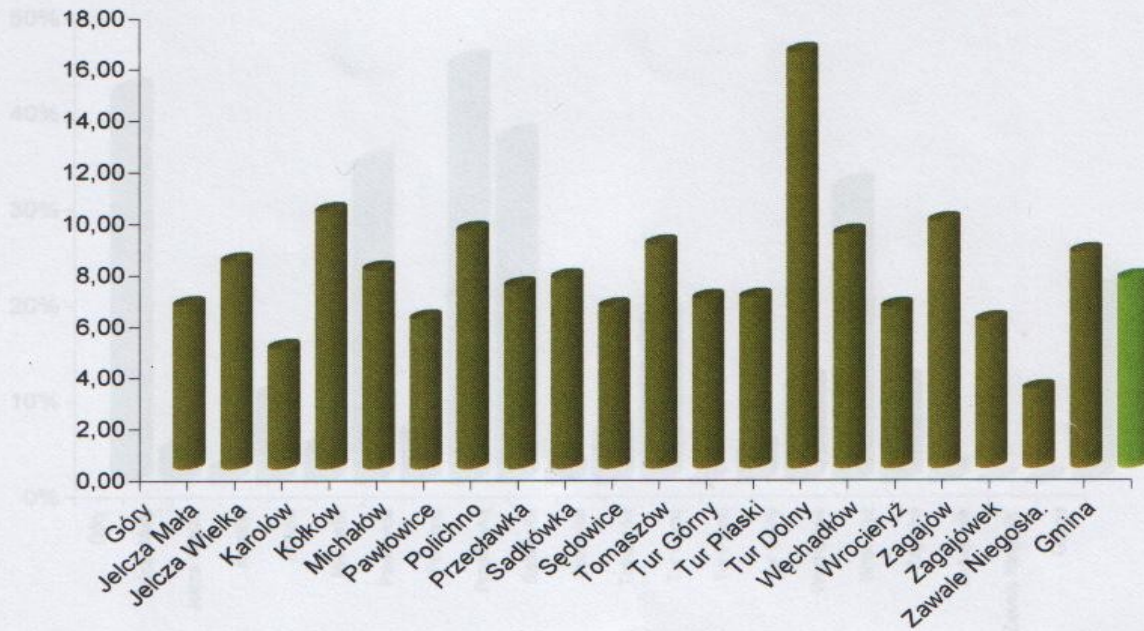
Klasy bonitacyjne gruntów ornych

■ I ■ II ■ III a ■ III b ■ IV a ■ IV b ■ V ■ VI

Sołectwo	Liczba mieszkańców	Liczba gospodarstw	Powierzchnia ogólna gospodarstw (ha)	Średnia wielkość gospodarstwa (ha)	Średnia liczba osób w gospodarstwie
Góry	383	95	605	6,37	4
Jelcza Mała	69	15	121	8,07	5
Jelcza Wielka	115	33	155	4,70	3
Karolów	63	15	150	10,00	4
Końków	115	30	232	7,73	4
Michałów	1 093	170	993	5,84	6
Pawłowice	254	57	528	9,26	4
Polichno	119	28	199	7,11	4
Przeclawka	158	41	304	7,41	4
Sadkówka	55	14	88	6,29	4
Sędowice	613	152	1325	8,72	4
Tomaszów	172	40	264	6,60	4
Tur Górny	199	45	299	6,64	4
Tur Piaski	127	32	518	16,19	4
Tur Dolny	301	62	566	9,13	5
Węchadłów	530	113	709	6,27	5
Wrocieryż	372	75	720	9,60	5
Zagajów	265	75	431	5,75	4
Zagajówek	192	42	128	3,05	5
Zawale Niegosła.	44	13	109	8,38	3
Gmina	5 239	1 147	8 444	7,36	5

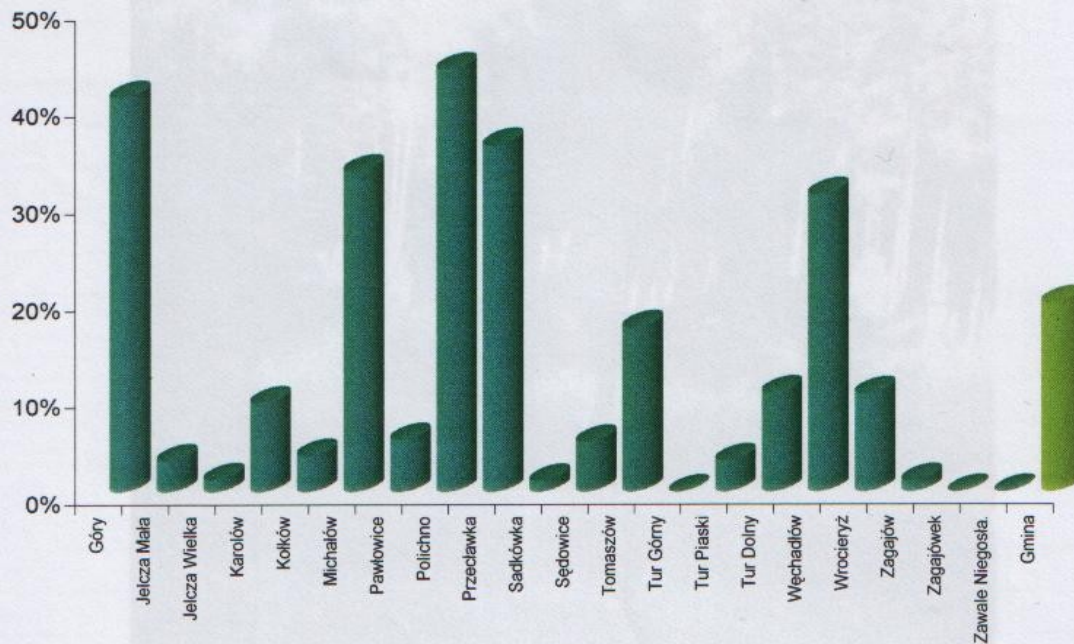
Średnia wielkość gospodarstwa (ha)

4.2. LEŚNICTWO

Udział lasów w powierzchni gminy

Sołectwo	Powierzchnia lasów (ha)	W tym:		Powierzchnia (ha)	Udział lasów w powierzchni
		prywatne	państwowe		
Góry	474	16	458	1 166	40,65%
Jelcza Mała	4	4	0	126	3,17%
Jelcza Wielka	2	2	0	160	1,25%
Karolów	14	14	0	153	9,15%
Kolków	9	9	0	243	3,70%
Michałów	715	6	709	2 166	33,01%
Pawłowice	30	29	1	561	5,35%
Polichno	162	5	157	372	43,55%
Przeclawka	174	3	171	487	35,73%
Sadkówka	1	1	0	89	1,12%
Sędowice	73	70	3	1 431	5,10%
Tomaszów	56	0	56	330	16,97%
Tur Górny	0	0	0	303	0,00%
Tur Piaski	17	15	2	538	3,16%
Tur Dolny	61	56	5	598	10,20%
Węchadłów	331	15	316	1 082	30,59%
Wrocienyz	77	77	0	763	10,09%
Zagajów	5	3	2	453	1,10%
Zagajówek	0	0	0	188	0,00%
Zawale Niegosła.	0	0	0	112	0,00%
Gmina	2 205	325	1 880	11 321	19,48%

Rodzaje prowadzonych działalności gospodarczych na terenie Gminy Michałów według roku otwarcia

	Ogółem
Góry	8
Jelcza Mała	0
Jelcza Wielka	9
Karolów	2
Końków	2
Michałów	32
Pawłowice	11
Paličho	0
Przechawka	5
Sadkowska	0
Sędowice	12
Tomaszów	3
Tur Górny	7
Tur Piaski	1
Tur Dolny	3
Wachsalów	2
Wrocław	5
Zagajów	5
Zagajówek	5
Zawale Niegosz	0
Suma	118

4.3. AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA MIESZKAŃCÓW

Rodzaje prowadzonych działalności gospodarczych na terenie Gminy Michałów według roku otwarcia.

Gmina	Ogółem	Handel	Usługi, produkcja	Gastronomia
1994	16	5	11	0
1995	12	7	5	0
1996	14	10	4	0
1997	25	10	15	0
1998	19	9	9	1
1999	20	6	14	0

Rodzaje prowadzonych działalności gospodarczych na terenie Gminy Michałów według miejscowości.

Sołectwo	Rodzaj działalności gospodarczej				Ogółem
	Handel obwoźny	Sklepy, hurtownie	Usługi, produkcja	Gastronomia	
Góry	1	2	4	1	8
Jelcza Mała	0	0	0	0	0
Jelcza Wielka	1	1	5	1	8
Karolów	1	0	1	0	2
Końków	0	1	1	0	2
Michałów	1	7	23	1	32
Pawłowice	1	2	8	0	11
Polichno	0	0	0	0	0
Przeclawka	2	1	2	0	5
Sadkówka	0	0	0	0	0
Sędowice	3	4	4	1	12
Tomaszów	0	1	2	0	3
Tur Górny	0	2	5	0	7
Tur Piaski	0	1	0	0	1
Tur Dolny	0	2	1	0	3
Węchadłów	0	4	5	0	9
Wrocierz	0	1	3	1	5
Zagajów	1	2	2	0	5
Zagajówek	1	0	4	0	5
Zawale Niegosławskie	0	0	0	0	0
Suma	12	31	70	5	118

Dane	31.12.1998	31.12.1999	30.06.2000
Liczba bezrobotnych ogółem	198	262	271
udział bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców gminy	3,75%	4,81%	4,97%
w tym kobiet	173	142	130
udział kobiet w liczbie ogólnej	87,07%	54,35%	47,97%
Liczba bezrobotnych z prawem do zasięku	24	24	30
udział bezrobotnych z prawem do zasięku w liczbie ogólnej	12,12%	9,52%	11,07%
Liczba długotrwale bezrobotnych	110	110	139

Rodzaje prowadzonych działalności gospodarczych na terenie Gminy Michałów według specjalizacji i roku otwarcia.

Rodzaj działalności	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
betoniarstwo	2	1	1	2	2	2	3	3	3	3	3
cegielnia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
handel	12	12	12	14	14	20	28	36	37	38	38
inne	8	8	8	10	10	10	16	22	25	25	25
mechanika pojazdowa	1	1	1	2	2	2	3	3	3	3	3
młynarstwo	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1
murarstwo	6	6	6	4	5	6	6	6	6	6	5
ośrodek jazdy konnej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
piekarnictwo	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1
skup zwierząt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
stacja paliw	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1
stolarstwo	4	4	4	4	4	6	6	6	6	6	6
ślusarstwo	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
tartak	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
transport	6	6	6	10	16	16	25	25	46	36	34
usługi budowlane	10	10	8	8	8	8	10	10	7	7	7
usługi leśne	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
usługi rolnicze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
liczba ogółem zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	53	53	50	59	68	77	105	119	141	131	128

Dane dotyczące struktury bezrobocia.

Dane	31.12.1998	31.12.1999	30.06.2000
Liczba bezrobotnych ogółem	198	252	271
udział bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców gminy	3,75%	4,81%	
w tym kobiet	113	142	130
udział kobiet w liczbie ogólnej	57,07%	56,35%	47,97%
Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku	24	24	30
udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w liczbie ogólnej	12,12%	9,52%	11,07%
Liczba długotrwale bezrobotnych	-	110	139

V.Konkurs „Moja Gmina w 2015 roku”

Konkurs został przeprowadzony wśród uczniów najstarszych klas szkół podstawowych i gimnazjów z terenu gminy. Celem jego było zainteresowanie młodzieży sprawami rozwoju Gminy Michałów oraz poznanie ich wizji przyszłości gminy. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło podczas Młodzieżowej Sesji Planowania Strategicznego, która odbyła się w dniu 14 czerwca 2000 roku w Urzędzie Gminy Michałów. Spośród kilkunastu prac zakwalifikowanych do bezpośredniego finału, Komisja Konkursowa wybrała 5 najlepszych.

Raport z Konkursu „ Moja Gmina w 2015 roku ” zawiera:

- listę zwycięzców,
- pracę, która zajęła I miejsce.

Michałów, dnia 14 czerwca 2000 roku

Komisja konkursowa postanowiła:

Przyznać **I** miejsce
dla
Katarzyny Sowa

Przyznać **II** miejsce
dla
Moniki Ciesielskiej

Przyznać **III** miejsce
dla
Anny Rogóż

Praca Katarzyny Sowa z klasy „I b” z Gimnazjum w Michałowie
- zdobywczym I miejsca w Konkursie
- „Moja Gmina w 2015”

Jest rok 2015. Przechadzam się przez Michałów, kiedyś małą niepozorną wioskę, dziś jedną z największych osad i wspominam moje szkolne czasy. Piętnaście lat temu byłam uczennicą gimnazjum w Michałowie. Nigdy nie wyobrażałam sobie, że kiedyś zostanę gospodarzem tej osady. Miałam wtedy jakieś swoje marzenia, lecz nigdy nie wyobrażałam sobie, że one się spełnią. Chciałam ukończyć szkołę, wyjść za mąż za bogatego chłopaka. Dzisiaj sięgając pamięcią wstecz, myślę, że moje marzenia były dziecinne i naiwne. Osiągnęłam w życiu dużo więcej, niż chciała. Teraz patrząc na wszystkie wieżowce, porównując je z tymi skromnymi blokami, zadaję sobie pytanie: „Czy to naprawdę Michałów ?”

W mojej dawnej szkole znajduje się dziś ogromna biblioteka. W centrum Michałowa znajduje się dziś wielki park, drzewa tam posadzone nie są zbyt wysokie, lecz za parędziesiąt lat będą pomnikiem przyrody. W niedalekiej przyszłości chciałabym tu założyć uniwersytet, aby poziom oświaty w naszym województwie był wyższy. Michałów jest wspaniały jest tu wiele sklepów. Tuż przed lasem w Skrzypowie zbudowany jest ośrodek rekreacyjny: jest tu basen, hala sportowa, siłownia , sauna i zjeżdżalnia, która jest główną atrakcją. Moją chlubą jest stadnina koni. Hodujemy tu przepiękne konie rasy arabskiej, są one jednymi z najlepszych koni w Polsce.

Jestem dumna ze swojej miejscowości. Nigdy nie wyobrażałam sobie, że będzie ona tak wyglądała, a ja będę tak ważną w niej osobą.

VI. Młodzieżowa Sesja Planowania Strategicznego Gminy Michałów

Młodzieżowa Sesja Planowania Strategicznego odbyła się w dniu 14 czerwca 2000 roku w Urzędzie Gminy Michałów. W Sesji uczestniczyło ponad 30 osób - uczniów najstarszych klas szkół podstawowych i gimnazjów z terenu gminy. Podczas niej, wypracowano słabe i mocne strony gminy oraz najważniejsze działania do realizacji na jej terenie.

Z ramienia Świętokrzyskiej Agencji Rozwoju Regionu S.A. Sesję prowadził Paweł Walczyszyn.

Raport z Młodzieżowej Sesji Planowania Strategicznego Gminy Michałów zawiera:

- wyniki częściowej analizy SWOT gminy:
 - słabe strony,
 - mocne strony,
- najważniejsze działania do realizacji,
- listę uczestników Sesji.

Wyniki częściowej analizy SWOT przeprowadzonej podczas Młodzieżowej Sesji Planowania Strategicznego Gminy Michałów.

SŁABE STRONY		MOCNE STRONY	
1	BEZROBOCIE	1	STADNINA KONI
2	ZAANGAŻOWANIE MIESZKAŃCÓW (ORGANIZACJA WŁADZ)	2	SŁUŻBA ZDROWIA
3	ROLNICTWO	3	GIMNAZJUM
4	OŚWIATA	4	STRAŻ POŻARNA
5	ZANIECZYSZCZENIE ŚRODOWISKA	5	ZABYTKI
6	BRAK MOŻLIWOŚCI SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU PRZEZ MŁODZIEŻ	6	-

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA DO REALIZACJI NA TERENIE GMINY MICHAŁÓW

GAZOCIĄG

KANALIZACJA, OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW

KĄPIELISKA

KLUBY MŁODZIEŻOWE, SALE DO ĆWICZEŃ DLA ZESPOŁÓW TANECZNYCH

KONSERWACJA ZABYTKÓW

OCHRONA ŚRODOWISKA

ORGANIZACJA ROLNIKÓW W SPÓŁDZIELNIE, WSPARCIE FINANSOWE

ORGANIZACJA SPOŁECZEŃSTWA DO DZIAŁANIA

POWSTANIE MIEJSC PRACY

REMONT DRÓG, CHODNIKÓW, OŚWIETLENIE

SALE INFORMATYCZNE W SZKOŁACH

SCHRONISKA DLA BEZDOMNYCH ZWIERZĄT

UTRZYMANIE SZKÓŁ, DOFINANSOWANIE

UTWORZENIE RÓŻNYCH INSTYTUCJI SPOŁECZNO - GOSPODARCZYCH

WSPARCIE FINANSOWE DLA RODZIN WIELODZIETNYCH

WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW WTÓRNYCH: ZŁOM, MAKULATURA, SZKŁO

WYPOSAŻENIE OŚRODKÓW ZDROWIA

WYSYPISKA ŚMIECI, KOSZE

ZAGOSPODAROWANIE WOLNYCH BUDYNKÓW

**Lista osób obecnych na Młodzieżowej Sesji Planowania Strategicznego
Gminy Michałów w dniu 14 czerwca 2000 roku**

Imię	Nazwisko
Łukasz	Adamus
Anna	Bębenek
Gabriel	Bębenek
Monika	Celary
Monika	Ciesielska
Dawid	Domagała
Mateusz	Golik
Milena	Góral
Katarzyna	Góras
Beata	Gręda
Ilona	Kasprzyk
Ewelina	Kordyl
Ewa	Kowalska
Agnieszka	Królikowska
Katarzyna	Królikowska
Marta	Kubanek
Szymon	Kuc
Elżbieta	Mitrega
Angelika	Młyńczak
Maciej	Nodzyński
Tomasz	Ponikowski
Michał	Pawlik
Ewa	Porębska
Anna	Rogóż
Piotr	Rusiński
Agnieszka	Skowrońska
Ewelina	Sosińska
Katarzyna	Sowa
Łukasz	Stanek
Katarzyna	Szewczyk
Ewelina	Szymańska
Katarzyna	Wójcik
Paulina	Zięba
Rafał	Zięba

VII. Sesja Planowania Strategicznego Gminy Michałów

W dniu 30 września 2000 roku w Szkole Podstawowej w Michałowie w ramach prac nad Strategią Rozwoju Gminy Michałów odbyła się „Sesja Planowania Strategicznego”.

Udział w sesji wzięli mieszkańcy Gminy zaproszeni przez władze samorządowe oraz przedstawiciele Świętokrzyskiej Agencji Rozwoju Regionu S.A. Celem sesji było określenie słabych i mocnych stron, oraz szans i zagrożeń rozwoju Gminy Michałów (analiza SWOT gminy). Uczestnicy Sesji pracowali w trzech grupach. Na zakończenie przedstawiono wstępne wyniki prac. Spośród osób uczestniczących w Sesji wybrano przedstawicieli, którzy będą bezpośrednio uczestniczyć w dalszych pracach nad Strategią jako członkowie Rady Lokalnych Liderów.

Z ramienia Świętokrzyskiej Agencji Rozwoju Regionu S.A. w Sesji uczestniczyli: Martyna Jabłońska, Bartosz Szymusik, Paweł Walczyszyn.

Raport z Sesji Planowania Strategicznego Gminy Michałów zawiera:

- listę uczestników Sesji,
- propozycje zgłoszone przez poszczególne grupy:
 - zestawienie wszystkich elementów analizy SWOT zgłoszonych przez poszczególne grupy,
 - zestawienie pięciu najważniejszych zagadnień w każdym z elementów analizy SWOT

Propozycje słabych stron Gminy zgłoszonych w poszczególnych grupach

(szara kolumna oznacza ilość zgłoszonych wniosków, biała natomiast krotkość ich występowania)

A		B		C		
1	STAN DRÓG	17		1	BRAK MIEJSC PRACY	10
2	BRAK MIEJSC PRACY	13		2	BRAK FINANSÓW	9
3	SŁABE ROLNICTWO, BRAK RYNKÓW ZBYTU	10		3	KANALIZACJA, OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW	7
4	WODOCIĄGI	10		4	STAN DRÓG	6
5	KANALIZACJA, OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW	7		5	WODOCIĄGI	6
6	ORGANIZACJA SZKÓŁ - DOSTOSOWAĆ DO MOŻLIWOŚCI FINANSOWYCH GMINY	5		6	WYSYPISKO ŚMIECI, ZAŚMIECANIE TERENU GMINY, LASÓW	3
7	WYSYPISKO ŚMIECI, ZAŚMIECANIE TERENU GMINY, LASÓW	5		7	MAŁA LICZBA OBIEKTÓW DLA MŁODZIEŻY	1
8	OŚWIETLENIE DRÓG	4		8	ROZDROBNIENIE ROLNICTWA, BRAK SPECJALIZACJI	1
9	BRAK MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTWACH	2		-	-	-
10	GAZOCIĄG	2		-	-	-
11	ŚWIETLICE DLA MŁODZIEŻY	2		-	-	-
12	BRAK STOMATOLOGA W SZKOLE	2		-	-	-
13	BRAK PLACÓWEK KULTURALNO OŚWIATOWYCH	2		-	-	-
14	DOJAZD DO PÓL	1		-	-	-
15	BRAK ZRZESZENIA ROLNIKÓW W SILNEJ ORGANIZACJI	1		-	-	-
16	BRAK INFORMACJI O UNII EUROPEJSKIEJ	1		-	-	-
17	NIETYKORZYSTANIE NOWEGO BUDYNKU W WEHADŁOWIE	1		-	-	-
18	BRAK WSPÓŁPRACY POMIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI GRUPAMI SPOŁECZNYMI	1		-	-	-
19	WYKSZTAŁCENIE NAUCZYCIELI	1		-	-	-
20	SŁUŻBA ZDROWIA SŁABO WYPOSAŻONA	1		-	-	-
21	SPAWY EKONOMICZNE SPYCHANE NA DALSZY PLAN, LICZA SIĘ TYLKO GŁOSY RADNYCH	1		-	-	-
-		-		-	-	-
Suma		89		Suma		43
				Suma		86

Propozycje szans rozwoju Gminy zgłoszonych w poszczególnych grupach

(szara kolumna oznacza ilość zgłoszonych wniosków, biała natomiast krotność ich występowania)

A		B		C		
1	AGROTURYSTYKA	8	POZYSKANIE INWESTORÓW	10	ZMIANA POLITYKI RZĄDU	6
2	ZBYT PRODUKTÓW ROLNYCH PO KORZYSTNYCH CENACH	6	AGROTURYSTYKA	9	ROZWÓJ MAŁEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WOKÓL ROLNICTWA	5
3	DOBRA POLITYKA ROLNA	6	RYNKI ZBYTU DLA PRODUKTÓW ROLNYCH	7	AGROTURYSTYKA	2
4	DROBNY PRZEMYSŁ, USŁUGI	5	ZMIANA POLITYKI WŁADZ CENTRALNYCH WOBEC ROLNICTWA	5	BAZA LOKALOWA DLA GIMNAZJUM	1
5	TWORZENIE GOSPODARSTW SPECJALISTYCZNYCH	2	PUNKTY USŁUGOWE, ROZWÓJ PRODUKCJI, PRZEMYSŁU	2	ZMIANA KIERUNKU DZIAŁANIA RADY GMINY	1
6	SLD JEDYNĄ NADZIEJĄ	1	PROMOCJA GMINY	1		-
7	TANIE KREDYTY	1	BYĆ GMINA EKOLOGICZNA	1		-
8	KONTRAKTACJA W ROLNICTWIE	1	OBIEKTY SPORTOWE	1		-
9	TWORZENIE GRUP PRODUCENTCKICH	1	POWSTANIE MIEJSC PRACY	1		-
10	BUDOWA WYSPISKA ŚMIECI	1	OŚRODEK HIPOTERAPII	1		-
11	BUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW	1	TANIE KREDYTY	1		-
12	ROLNICTWO EKOLOGICZNE	1	TWORZENIE GRUP PRODUCENTCKICH	1		-
13	WIĘCEJ ŚRODKÓW NA BUDOWĘ DRÓG	1	HANDEL Z ROSJĄ I UKRAINĄ	1		-
-	-	-	-	-		-
-	-	-	-	-		-
-	-	-	-	-		-
-	-	-	-	-		-
-	-	-	-	-		-
-	-	-	-	-		-
-	-	-	-	-		-
-	-	-	-	-		-
-	-	-	-	-		-
-	-	-	-	-		-
-	-	-	-	-		-
-	-	-	-	-		-
-	-	-	-	-		-
-	-	-	-	-		-
Suma		35	Suma	41	Suma	15

Podsumowanie analizy SWOT wypracowane przez poszczególne grupy.

	SLABE STRONY	MOCNE STRONY	SZANSE ROZWOJU	ZAGROŻENIA ROZWOJU
1	1 STAN DRÓG	1 WALORY TERENY, CZYSTE POWIETRZE - LASY, RZEKI	1 DOBRA POLITYKA ROLNA - PAŃSTWA, GMINY	1 PERSPEKTYWY ROLNICTWA
2	4 2 OCHRONA ŚRODOWISKA	2 STADNINA KONI	2 MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA	2 BEZROBOCIE
3	3 WODA - WODOCIĄGI, JAKOŚĆ WODY	3 SŁUŻBA ZDROWIA	3 AGROTURYSTYKA	3 PATOLOGIE SPOŁECZNE
4	2 EDUKACJA I KULTURA	4 URZĘDNICY URZĘDU GMINY	4 PROMOCJA	4 PRZYSZŁOŚĆ MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ
5	1 4 5 BRAK MIEJSC PRACY; 6. BRAK ORGANIZACJI ROLNICTWA	5 -	5 -	5 -

SŁABE STRONY	MOCNE STRONY	SZANSE ROZWOJU	ZAGROŻENIA ROZWOJU
1 INFRASTRUKTURA - KANALIZACJA, OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW, WODOCIĄG, GAZYFIKACJA, WYSYPISKO	1 TELEFONIZACJA	1 ZMIANA POLITYKI RZĄDU WOBEC GMIN WIEJSKICH I ROLNICTWA	BRAK WŁAŚCIWEJ POLITYKI WOBEC ROLNICTWA I OŚWIATY NA WSI
2 SYSTEM KOMUNIKACJI - STAN DRÓG, MOSTÓW, KILKU POŁĄCZEŃ LOKALNYCH, BRAK CHODNIKÓW	2 STADNINA KONI	2 NOWE RYNKI ZBYTU	BRAK POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA - PRZESTĘPCZOŚĆ, PATOLOGIE
3 BRAK POLITYKI OŚWIATOWEJ - STRUKTURA SZKÓŁ, SŁABA BAZA	3 WARUNKI DO ROZWOJU AGROTURYSTYKI - KLIMAT, LASY, WODA	3 INWESTORZY	WPLYW WARUNKÓW KLIMATYCZNYCH NA ROLNICTWO - POWODZIE, SUSZE
4 BRAK REGULACJI RZEKI, SŁABY SYSTEM MELIORACJI; 5. BRAK MIEJSC PRACY; 6. SŁABE WYPOSAŻENIE SŁUŻBY ZDROWIA, BRAK APTEKI	4 POTENCJAŁ LUDZKI	4 AGROTURYSTYKA - EKOLOGIA	BEZROBOCIE
5 7. BRAK RYNKÓW ZBYTU NA PRODUKTY ROLNE; 8. BRAK MOŻLIWOŚCI ORGANIZACJI WOLNEGO CZASU; 9 BRAK ZAANGAŻOWANIA SPOŁECZNEGO	5 SIEC BIBLIOTEK GMINNYCH	5 WYKORZYSTANIE WALORÓW GMINY - STADNINA, OBIEKTY; 6. PRZETWÓRSTWO, USŁUGI	DEGRADACJA ŚRODOWISKA

SŁABE STRONY		MOCNE STRONY		SZANSE ROZWOJU		ZAGROŻENIA ROZWOJU	
1	BRAK FINANSÓW	1	POTENCJAŁ LUDZKI	1	PRO ROLNICZA POLITYKA RZĄDU	1	WZROST BEZROBOCIA
2	BEZROBOCIE	2	URODZAJNE GLEBY	2	ROZWÓJ MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW NA BAZIE ROLNICTWA - PRZETWÓRSTWA - ROZWÓJ AGROTURYSTYKI	2	UPADEK ROLNICTWA
3	SŁABA INFRASTRUKTURA - WODOCIĄGI, KANALIZACJA, OCZYSZCZALNIA	3	ŚRODOWISKO NATURALNE - CZYSTE	3	MODERNIZACJA BAZY DYDAKTYCZNEJ OŚWIATY	3	BRAK POLITYKI PRO RODZINNEJ
4	SŁABY STAN DRÓG; 5. BRAK RYNKÓW ZBYTU PRODUKTÓW ROLNYCH	4	SUROWCE NATURALNE - PIASEK	4	UTWORZENIE GRUP PRODUCENTKICH	4	ZANIECZYSZCZENIE ŚRODOWISKA - DEGRADACJA
5	6. BRAK PLACÓWEK KULTURALNYCH DLA MŁODZIEŻY; 7. RÓŻNY POGLĄD NA HIERARCHIE WĄŻNOŚCI POTRZEB PRZEZ RÓŻNE GRUPY SPOŁECZNE	5	BOGACTWO LASÓW I WÓD - GRZYBY, ZWIERZYNA; STADNINA KONI	5	-	5	FINANSOWANIE OŚWIATY I SAMORZĄDÓW; ALKOHOLOWIZM

Zestawienie wszystkich wniosków zgłoszonych w czasie sesji.

MOCNE STRONY			SŁABE STRONY		
1	TELEFONIZACJA	25	1	BRAK MIEJSC PRACY	37
2	STADNINA KONI	15	2	STAN DRÓG	33
3	CZYSTE ZDROWE ŚRODOWISKO	7	3	KANALIZACJA, OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW	28
4	UWARUNKOWANIE TERENU - LASY, RZEKI	5	4	WODOCIĄGI	25
5	DOBRE GLEBY, NIESKAŻONE	4	5	SŁABE ROLNICTWO, BRAK RYNKÓW ZBYTU, ROZDROBNIENIE, SŁABE GLEBY	19
6	POŁOŻENIE GMINY	3	6	WYSYPISKO ŚMIECI, ZAŚMIECANIE TERENU GMINY, LASÓW	16
7	SILA ROBOCZA	3	7	BRAK FINANSÓW	9
8	SŁUŻBA ZDROWIA	3	8	GAZOCIĄG	6
9	WETERYNARIA	3	9	ORGANIZACJA SZKÓL - DOSTOSOWAĆ DO MOŻLIWOŚCI FINANSOWYCH GMINY	5
10	WYKSZTAŁCONA MŁODZIEŻ	3	10	BRAK APTEKI	4
11	BIBLIOTEKA PUBLICZNA	2	11	MAŁA LICZBA OBIEKTÓW DLA MŁODZIEŻY	4
12	GIMNAZJUM	2	12	OŚWIETLENIE DRÓG	4
13	OŚWIATA	2	13	SŁUŻBA ZDROWIA SŁABO WYPOSAŻONA	4
14	WARUNKI DLA ROZWOJU AGROTURYSTYKI	2	14	BRAK IMPREZ KULTURALNYCH	2
15	ZESPÓŁ TANECZNY	2	15	BRAK MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTWACH	2
16	DROGI	1	16	BRAK PLACÓWEK KULTURALNO OŚWIATOWYCH	2
17	LZS - NOWOPOWSTAŁY	1	17	BRAK POLITYKI OŚWIATOWEJ - STRUKTURA SZKÓL, MAŁE NAKŁADY	2
18	OŚRODEK ZDROWIA	1	18	BRAK STOMATOLOGA W SZKOLE	2
19	POTENCJAŁ INTELEKTUALNY	1	19	BRAK WYMIAROWEGO BOISKA SPORTOWEGO	2
20	SUROWCE NATURALNE	1	20	NIEUREGULOWANE KORYTO RZEKI MIERZAWY	2
21	ŚWIEŻE POWIETRZE	1	21	BRAK INFORMACJI O UNII EUROPEJSKIEJ	1
22	WALORY PRZYRODNICZE - REZERWATY	1	22	BRAK SAMOCHODU STRAŻACKIEGO W OSP W TURZE DOLNYM	1
23	WODOCIĄG	1	23	BRAK WSPÓLPRACY POMIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI GRUPAMI SPOŁECZNYMI	1
24	ZAOPATRZENIE SKLEPÓW	1	24	BRAK ZBIORNIKA WODNEGO	1
25	ZDOLNI I PRACOWICI MIESZKAŃCY	1	25	BRAK ZRZESZENIA ROLNIKÓW W SILNEJ ORGANIZACJI	1
-	-	-	26	DOJAZD DO PÓL	1
-	-	-	27	NIEWYKORZYSTANIE NOWEGO BUDYNKU W WĘCHADLOWIE	1
-	-	-	28	SPAWY EKONOMICZNE NA DALSZYM PLANIE, LICZĄ SIĘ TYLKO GŁOSY RADNYCH	1
-	-	-	29	WYKSZTAŁCENIE NAUCZYCIELI	1
-	-	-	30	ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	1
-	-	-	-	-	-
Suma		91	Suma		218

Sesja Planowania Strategicznego Gminy Michałów

30 września 2000 roku

Lista uczestników

Lp.	Imię	Nazwisko	Instytucja/Miejscowość
1	Edward	Banaszek	Michałów
2	Henryk	Bardzyński	Wrocieryż
3	Maria	Bębenek	Michałów
4	Zdzisława	Błaszczak	UG Michałów
5	Stanisław	Bochenek	Zagajów
6	Stanisław	Chojnacki	NIDEX
7	Rafał	Czapliński	Góry
8	Kazimierz	Dąbrowski	Sędowice
9	Jerzy	Dzierżak	Tur Górny
10	Teresa	Dzierżak	UG Michałów
11	Stanisław	Garmulewicz	Przeclawka
12	Marian	Mrozik	Sędowice
13	Marian	Klamiński	Sędowice
14	Henryk	Konofal	Tur Górny
15	Roman	Kot	Góry
16	Bogusław	Kowalczyk	Zakład Remontowo Budowlany
17	Stanisław	Koziara	Michałów
18	Jan	Krupkowski	Zawale
19	Krystyna	Kulczyńska	UG Michałów
20	Tadeusz	Laskowski	Tur Dolny
21	Mieczysław	Lozio	Końków
22	Zygmunt	Mika	Wrocieryż
23	Paweł	Mistecki	Węchadłów

24	Stanisław	Nowak	Tur Dolny
25	Marek	Owczarek	Góry
26	Marek	Pawlik	Polichno
27	Józef	Przybysz	Tur Górny
28	Władysław	Puchała	Góry
29	Grażyna	Rusińska	Michałów
30	Janusz	Ryński	Kołków
31		Sala	Sędowice
32	Bogusław	Ziółkowski	Michałów
33	Józef	Socha	Przeclawka
34	Krzysztof	Stanek	Zagajówek
35	Zenon	Strączek	Kołków
36	Stanisław	Strączek	Sadkówka
37	Teodozja	Szewczyk	Gminny Ośrodek Zdrowia
38	Stanisław	Szewczyk	UG Michałów
39	Małgorzata	Środa	Sędowice
40	Mirosław	Walasek	Lecznica dla Zwierząt
41	Joanna	Wiejak	Wrocieryż
42	Jarosław	Wleciał	Michałów
43	Jacek	Woźniak	Tur Dolny
44	Barbara	Wójcik	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
45	Mariusz	Wójcik	Góry
46	Franciszek	Zięba	Węchadłów
47	Artur	Zych	nauczyciel
48	Henryk	Zych	Tur Dolny
49	Tadeusz	Zyguła	Pawłowice

7.1. Wyniki Posiedzenia Rady Lokalnych Liderów Gminy Michałów

9 listopada 2000 roku

WIZJA GMINY MICHAŁÓW W ROKU 2010

Gmina Michałów świadczy swoim wykształconym, przedsiębiorczym mieszkańcom i przybywającym do gospodarstw agroturystycznych turystom wysokiej jakości usługi publiczne; dochodowe rolnictwo daje utrzymanie mieszkańcom, a młodzież posiada perspektywy swojego rozwoju.

STRATEGICZNE CELE ROZWOJU GMINY MICHAŁÓW

1	Gmina Michałów atrakcyjnym miejscem inwestycyjnym
2	Gmina Michałów silną siłą stadniny koni
3	Gmina Michałów świadczy kompleksowe usługi publiczne
4	W Gminie Michałów funkcjonuje dochodowe rolnictwo

Wyniki Posiedzenia Rady Lokalnych Liderów Gminy Michałów

9 listopada 2000 roku

SŁABE STRONY		MOCNE STRONY		SZANSE ROZWOJU		ZAGROŻENIA ROZWOJU	
1	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA - DROGI, KANALIZACJA, OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW, WODOCIĄG, GAZYFIKACJA, WYSYPISKO ŚMIECI	1	ŚRODOWISKO I SUROWCE NATURALNE - LASY, RZĘKI, CZYSSTE POWIETRZE, PIASEK	1	ROZWÓJ MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW - NP. NA BAZIE ROLNICTWA,	1	BEZROBOCIE
2	ILOŚĆ OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY	2	STADNINA KONI	2	PROMOCJA - STADNINA KONI	2	PATOLOGIE SPOŁECZNE
3	BRAK POLITYKI OŚWIATOWEJ I PLACÓWEK KULTURALNYCH	-	-	3	DOBRA POLITYKA ROLNA PAŃSTWA	3	PRZYSZŁOŚĆ MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ
4	SYTUACJA W ROLNICTWIE	-	-	-	-	4	DEGRADACJA ŚRODOWISKA
5	RÓŻNY POGLĄD NA HIERARCHIĘ WAŻNOŚCI POTRZEB PRZEZ RÓŻNE GRUPY SPOŁECZNE, SŁABE ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNE	-	-	-	-	-	-

VIII. PLANOWANIE ROZWOJU GMINY DO ROKU 2010

8.1. WIZJA GMINY MICHAŁÓW W ROKU 2010

Gmina Michałów świadczy swoim wykształconym, przedsiębiorczym mieszkańcom i przybywającym do gospodarstw agroturystycznych turystom wysokiej jakości usługi publiczne; dochodowe rolnictwo daje utrzymanie mieszkańcom, a młodzież posiada perspektywę swojego rozwoju.

8.2. STRATEGICZNE CELE ROZWOJU

I
Gmina Michałów atrakcyjnym miejscem inwestycyjnym.

II
Gmina Michałów silną siłą stadniny koni.

III
Gmina Michałów świadczy kompleksowe usługi publiczne.

IV
W Gminie Michałów funkcjonuje dochodowe rolnictwo.

8.3. CELE OPERACYJNE DO STRATEGICZNYCH CELÓW ROZWOJU.

I. Gmina Michałów atrakcyjnym miejscem inwestycyjnym

l. Aktywizacja a gospodarcza małych i średnich przedsiębiorstw.

Położenie geograficzne Michałowa — bliskość Pińczowa, miasta gdzie znajdują się zakłady pracy mieszkańców i gdzie korzystają oni z różnych usług nie sprzyja prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie gminy. Z drugiej strony przedsiębiorcy z Pińczowa nie dostrzegają potrzeby inwestowania poza terenem swojego miasta. Wspomniane czynniki oraz małe wykorzystanie walorów i surowców naturalnych to główne przyczyny małej ilości podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy. W celu zmiany istniejącej sytuacji należy podjąć działania, których efektem będzie stworzenie jak najkorzystniejszej „infrastruktury miękkiej otoczenie biznesu”.

Działania pobudzające przedsiębiorczość:

➔ *Forum współpracy przedsiębiorców.*

Działalność istniejących przedsiębiorstw powinna opierać się na stałej współpracy. Jej efektem powinien być spadek kosztów prowadzenia działalności gospodarczej oraz wzrost aktywności gospodarczej. W pierwszej kolejności należy zorganizować spotkanie, którego celem było by ustalenie płaszczyzn współpracy przedsiębiorców. Wspólne działania mogłyby być prowadzone w zakresie promocji, wymiany doświadczeń, informacji, utworzenia Gminnego Funduszu Gwarancji Kredytowych oraz Gminnego Funduszu Ubezpieczeń Wzajemnych. Społeczność Lokalna powinna mieć możliwość korzystania z podstawowych usług, tak, aby pieniądze mieszkańców były wydawane na terenie Gminy Michałów. Wspólne działania przedsiębiorców mogłyby to zapewnić.

Inicjatywa spotkania powinna wypłynąć ze strony Samorządu Lokalnego.

➔ *Schemat współpracy przedsiębiorcy - samorząd gminny.*

Jest to bardzo ważne narzędzie, które nie zawsze jest wykorzystywane.

Schemat współpracy pomiędzy Samorządem Lokalnym a przedsiębiorcami powinien zostać określony podczas Forum przedsiębiorców. Dobra współpraca pomiędzy tymi podmiotami będzie bardzo dobrym stymulatorem rozwoju gospodarczego Gminy Michałów. Stworzenie partnerstwa publiczna - prywatnego do realizacji zadań publicznych gminy

nie jest zadaniem łatwym, ale mającym duże znaczenie dla rozwoju. Należy pamiętać o pozyskaniu od przedsiębiorstw nie tylko środków materialnych, ale i niematerialnych, np. -wiedza, doświadczenie itp.

W przypadku dużych, strategicznych firm - Stadnina Koni w Michałowie - potrzebna jest długofalowa współpraca, prowadzona na najwyższym szczeblu.

→ **Centrum Informacji Inwestycyjnych.**

Celem zbierania i rozpowszechniania informacji na temat możliwości inwestycyjnych na terenie gminy Michałów należy stworzyć **Centrum Inwestycyjne**. Informacje gromadzone przez Centrum pochodząby z Urzędu Gminy, Przedsiębiorstw i Instytucji, oraz byłyby przetwarzane według zapotrzebowania. Powinny być, co pewien okres (np. co rok) publikowane i rozpowszechniane. Bardzo ważne jest, aby informacja była aktualna, kierowana w miarę możliwości do konkretnego odbiorcy, wyczerpująca (fak najszersza), a dostępność do niej łatwa i szybka. Odwłaściwej sprzedaży posiadanych informacji zależeć będzie sukces istnienia Centrum Inwestycyjnego. W tym celu należy nawiązać współpracę z różnymi instytucjami zajmującymi się obsługą inwestorów np. Polską Agencją Inwestycji Zagranicznych, organizacjami skupiającymi przedsiębiorców np. Business Center Ciub, Izby Handlowe różnych krajów itp.

→ **Punkt Obsługi Przedsiębiorców.**

Samorząd Lokalny Gminy Michałów powinien dążyć do stworzenia jak najefektywniejszego klimatu dla nowopowstających i istniejących przedsiębiorstw. Jednym z głównych elementów działań w tym kierunku jest właściwa obsługa przedsiębiorców przez Samorząd Lokalny. W tym celu należy uruchomić **Punkt Obsługi Przedsiębiorców**. Jest to bardzo ważny element ze względu na potencjalnych inwestorów zewnętrznych oraz wewnętrznych. Od jakości obsługi potencjalnego przedsiębiorcy zależeć będzie wielkość nowych inwestycji prowadzonych na terenie gminy oraz ilość utworzonych miejsc pracy.

→ **System preferencji dla inwestorów.**

Pozyskaniem inwestora zewnętrznego zainteresowane są wszystkie jednostki samorządu terytorialnego. Występuje na tym polu bardzo duża konkurencja. Przedmiotem konkurowania, oprócz czynników niezależnych takich jak np.

położenie geograficzne, są czynniki zależne od Samorządu Lokalnego. Do nich możemy zaliczyć między innymi ulgi w podatku od nieruchomości, w podatkach lokalnych, wkład gminy w postaci terenu, uzbrojenia, wsparcie w promocji, itp. Samorząd Lokalny powinien posiadać jednolity system preferencji (oczywiście możliwy do negocjacji) dla inwestorów, w których wielkość preferencji uzależniona będzie np. od ilości nowo powstałych miejsc pracy.

→ System szkoleń i doradztwa.

Mieszkańcy gminy, rozpoczynający działalność gospodarczą oraz istniejące przedsiębiorstwa powinny mieć możliwość skorzystania z profesjonalnego doradztwa, szkoleń. Powstanie na terenie gminy Michałów przedsiębiorstwa zajmującego się prowadzeniem takich działań może być spowodowane przez zapotrzebowanie na rynku. Inną możliwością jest powstanie z inicjatywy Samorządu Lokalnego wspomnianego wcześniej **forum przedsiębiorców** w ramach, którego organizowane będą szkolenia, prowadzone usługi doradcze.

2. Dobry stan infrastruktury technicznej twardej. Posiadanie pełnej infrastruktury technicznej twarde/przez dany Samorząd Lokalny staje się standardem, w konkurencji o pozyskanie inwestora. Na terenie Gminy Michałów występują duże problemy w tym obszarze. Pełna infrastruktura posiada duże znaczenie dla potencjalnego inwestora w wyborze miejsca podjęcia inwestycji. Należy opracować długofalowy plan budowy infrastruktury, uwzględniając tworzenie partnerstwa publiczne - prywatnego w celu realizacji określonych zadań.

3. Fundacja Rozwoju Gminy Michałów. Powołanie Fundacji (w początkowym okresie jako Stowarzyszenie) to jedna z możliwości zaangażowania Społeczności Lokalnej oraz tworzenie partnerstwa publiczna - prywatnego na rzecz rozwoju gminy. Istnieją w Polsce przykłady funkcjonowania różnych instytucji - organizacji pozarządowych — na szczeblu lokalnym, których działalność jest samo finansująca i przyczynia się do rozwoju danego samorządu. Należy pamiętać, że efektywne funkcjonowanie Fundacji w dużej części zależy od dostrzeżenia szans, możliwości oraz sposobu zarządzania. Inicjatywa powołania Fundacji powinna wypłynąć ze strony Samorządu Lokalnego w kierunku Lokalnych Liderów, Przedsiębiorstw. Powinna powstać organizacja — Fundacja, która będzie współpracować z Samorządem Lokalnym i wspierać jego działania.

Do słownych zadań Fundacji powinno należeć:

- Pozyskiwanie środków zewnętrznych.
Istnieje bardzo duża ilość podmiotów, np. Fundacja im. Stefana Batorego, które zajmują się finansowaniem działalności organizacji pozarządowych w różnych obszarach. Dostyc często zdarza się również, że podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o daną pomoc są organizacje pozarządowe, niedochodowe.
- Organizacja szkoleń.
- Prowadzenie usług doradczych.
- Organizacja spotkań „problemowych” z mieszkańcami.
W zarządzaniu Społecznością Lokalną bardzo często występują sytuacje, a raczej decyzje konfliktowe. Odpowiednio przygotowani, przedstawiciele Fundacji powinni angażować się w rozwiązywanie takich spraw, a przede wszystkim w nie doprowadzanie do nich.
- Organizacja i prowadzenie działań społecznych.
- Aktywizacja Społeczności Lokalnej.

4. Młodzi ludzie zaangażowani w rozwój gminy. Stworzenie możliwości zaangażowanie młodych, wykształconych ludzi w rozwój gminy, to szansa powstrzymania migracji oraz dzięki nowemu spojrzeniu, podejściu szansa jej szybszego rozwoju. To młodzi ludzie, wchodzący w dorosłe życie, kończący studia powinni w dużej części stanowić o przyszłości gminy. Osoby w tym wieku zakładają swoje rodziny, poszukują pracy, a co za tym idzie decydują o miejscu gdzie zamieszkają. Od Samorządu Lokalnego zależy czy stworzy on właściwe możliwości zamieszkania i podjęcia pracy ludziom młodym i powstrzyma wyludnianie i starzenie się Społeczności Lokalnej.

5. Podniesienie konkurencyjności gminy do standardów Unii Europejskiej W dobie integracji z Unią Europejską bardzo ważne jest, aby Samorząd Lokalny podjął działania przystosowujące gminę do konkurowania przed i zwłaszcza po integracji. Istotnym problemem jest dostęp do informacji na temat Unii Europejskiej i warunków funkcjonowania Samorządów po integracji. Obecnie należy podjąć działania w celu pozyskania tych informacji (można je otrzymać nieodpłatnie np. z Centrum Informacji Europejskiej) i rozpowszechnienie ich wśród władz Samorządowych oraz mieszkańców. Dużą ilość działań usprawniających procedury, przepływ informacji, zwiększających aktywność lokalną mieszkańców należy podjąć już teraz. Ważne jest, aby zwiększyć stosunkowo małą obecnie konkurencyjność i atrakcyjność Gminy Michałów przed integracją z Unią Europejską.

6. Program osadnictwa na terenie gminy.

Struktura wiekowa ludności, migracja mieszkańców, zwłaszcza młodzieży to bardzo znaczące powody potrzeby opracowania Programu osadnictwa. Przez ostatnie 9 lat liczba mieszkańców zmniejszyła się o ok. 500 osób, co stanowi blisko 10 % wszystkich osób. Jest to bardzo zły trend, który bezwzględnie powinien zostać zahamowany, oraz należy dążyć do stworzenia warunków osiedlania się osób z zewnątrz, np. ze Śląska lub Małopolski.

Program powinien przede wszystkim zawierać:

- Kierunki i rodzaje ruchu budowlanego.
- Bazę terenów i obiektów przeznaczonych pod cele mieszkaniowe.
- Preferencje, pomoc Samorządu Lokalnego dla osób chcących się osiedlić,
- Plan wyposażenia terenów i obiektów w infrastrukturę twardą i miękką.
- Zasady promocji przedsięwzięcia.

7. Program pozyskiwania kapitału z zewnątrz.

Pozyskanie kapitału z zewnątrz w dobie obecnej konkurencji ze strony innych jednostek samorządu terytorialnego, instytucji nie jest łatwe. Jak pokazuje doświadczenie, największe szansę pozyskania środków finansowych mają jednostki najlepiej przygotowane, posiadające wieloletni plan inwestycyjny zgodny ze strategią rozwoju, wykazujące się aktywnością w docieraniu do informacji, w ilości i jakości składanych wniosków, dość często powierzające te zadania instytucjom zewnętrznym, np. organizacją pozarządową — Fundacją Rozwoju; firmą konsultingową.

W Programie należy zwrócić uwagę na:

- rolę aktywności Samorządu Lokalnego,
- zaangażowanie wszystkich mieszkańców i podmiotów z terenu gminy,
- plan zadań, które należało by zrealizować,
- właściwe rozliczenie się z uzyskanymi środkami,
- potrzebę ciągłego szkolenia się podmiotu składającego i realizującego wnioski,

8. Program rozwoju turystyki,

Gmina Michałów posiada naturalne atuty (walory naturalne, położenie geograficzne, dające szansę rozwoju w kierunku turystyki. W pierwszej kolejności -w, Programie należy opracować bazę informacji o atrakcyjnych turystycznie terenach, miejscach noclegowych, itp., - czyli stworzyć analizę stanu obecnego. Następnym etapem prac powinien być szeroki

proces konsultacji z osobami, podmiotami zainteresowanymi rozwojem turystyki, czerpiącymi lub mogącymi czerpać zyski z działalności turystycznej. Należy wypracować kierunki rozwoju turystyki, najpotrzebniejsze działania do realizacji, wskazać źródła ich finansowania.

Bardzo ważne jest, aby Samorząd Lokalny aktywnie wspierał wszelkie inwestycje turystyczne i sportowe. Turysta to inwestor, który przyjeżdżając do gminy inwestuje w nią. Rolą Społeczności Lokalnej jest stworzenie odpowiedniego klimatu, warunków pod rozwój turystyki. Gospodarstwa agroturystyczne, to możliwość niskim kosztem, zapewnienia noclegu jak i wyżywienia dla turystów.

Obecnie widoczny jest ruch w obszarze budownictwa domków letniskowych. Należy przeanalizować jego przyczyny i jeszcze w większym stopniu sprzyjać im.

Jednak najważniejszą rzeczą w rozwoju turystyki jest odpowiednia promocja.

9. Program zagospodarowania mienia komunalnego.

Właściwe zagospodarowanie mienia komunalnego jest przykładem gospodarności i efektywności działania Samorządu Lokalnego. Program powinien zawierać kompleksową bazę mienia komunalnego oraz wskazywać jego możliwości wykorzystania. Ważne jest, aby odpowiadał na pytania związane z ogólną polityką wobec mienia komunalnego, np. posiadać czy nie posiadać – co i po co posiadać?, jeżeli nie posiadać to co, kiedy i jak sprzedać, a może skupować i budować?

10. Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy

Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy jest jednym z elementów zintegrowanego, strategicznego zarządzania gminą. Jest on w praktyce stosowany przez Samorzady Lokalne z bardzo dobrym efektem.

Główne cele i założenia WPIG to:

- ↑ przeanalizowanie, które z zadań inwestycyjnych mogą być zrealizowane w*
- ↑ dłuższym horyzoncie czasu przy finansowaniu zewnętrznym i wewnętrznym,*
- ↑ ewaluacja kryteriów rozwojowych przy uczestnictwie społeczności lokalnych,*
- ↑ ranking inwestycji – plan zadań do realizacji,*
- ↑ minimum 4 letni plan z domkniętym harmonogramem finansowym.*

Długofalowy program współpracy Stadnina Koni Michałów – Samorząd Lokalny.

Samorząd Lokalny powinien przystąpić do opracowania długofalowego Programu współpracy ze Stadniną Koni. Wynika to ze znaczenia przedsiębiorstwa Stadnina Koni Michałów Sp. z o.o. dla rozwoju Gminy. Celem opracowania Programu należy powołać Zespół Zadaniowy (3 – 5 osób) składający się z przedstawicieli Samorządu Lokalnego. Od właściwego przygotowania, zaplanowania celów i zasad współpracy przez członków Zespołu Zadaniowego zależy powodzenie realizacyjne programu.

Program powinien poruszać kwestie związane ze współpracą Samorządu Lokalnego i Stadniny Koni Michałów, a zwłaszcza:

- ↑ *Wzajemnej promocji Gminy Michałów i Stadniny Koni Michałów.
Zagadnieniu temu poświęcony jest osobny cel operacyjny.*
- ↑ *Tworzenie partnerstwa publiczno – prywatnego w działaniach na rzecz Gminy.
Idea stworzenia partnerstwa publiczno – prywatnego jest zaangażowanie przedsiębiorstwa, w tym wypadku Stadniny Koni Michałów we wspólne przedsięwzięcia służące rozwojowi całej Gminy. W tym celu potrzebne jest stworzenie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy.*
- ↑ *Zwiększania wiedzy na temat Stadniny oraz jej znaczenia dla rozwoju Gminy wśród mieszkańców.
Mieszkańcy Gminy Michałów nie dostrzegają szans, możliwości związanych z siedzibą Stadniny Koni na terenie Gminy. Wpływa to negatywnie na obopólne stosunki. Bardzo ważnym elementem jest również polityka prowadzona przez Stadninę wobec Społeczności Lokalnej Gminy Michałów.*

Program wzajemnej promocji Gminy Michałów i Stadniny Koni Michałów.

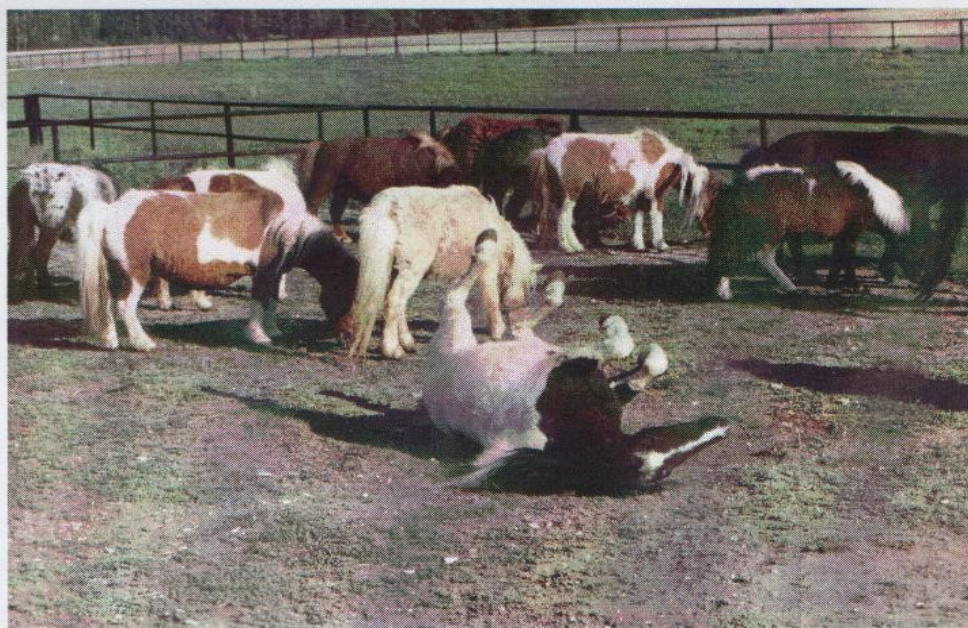
Jest to jeden z głównych elementów współpracy pomiędzy Gminą Michałów a Stadniną Koni Michałów. Osiągnięcia Stadniny, rozgłos jej działalności, to ogromna szansa zaistnienia Gminy Michałów jako siedziby Stadniny w świadomości dużej ilości ludzi na całym świecie. Daje to możliwość zainteresowania osób współpracujących ze Stadniną inwestowaniem na terenie Gminy.

Samorząd Lokalny powinien dążyć utożsamiania Gminy Michałów ze Stadniną Koni.

II. Gmina Michałów silna siłą Stadniny Koni

Ten, strategiczny cel rozwoju Gminy Michałów ma z bardzo duże znaczenie ze względu na mocną stronę gminy, jaką jest Stadnina Koni Michałów. Ten unikalny atut, w Polsce posiada nie wiele gminy. Mając na uwadze obecne sukcesy stadniny, można stwierdzić, że jest ona największą i najszynniejszą w Polsce, a może i nie tylko... Od sposobu wykorzystania tej sytuacji zależeć będzie w dużej części przyszłość Gminy.

Program powinien poruszać sprawy związane z:

- ↑ Wydawaniem wspólnych materiałów promocyjnych.
- ↑ Prowadzeniem działań związanych ze wzajemną promocją, od szczebla lokalnego do ogólnopolskiego.
- ↑ Finansowaniem prowadzonych działań promocyjnych.

Ten, strategiczny cel rozwoju Gminy Michałów ma z bardzo duże znaczenie ze względu na mocną stronę gminy, jaką jest Stadnina Koni Michałów. Ten unikalny atut, w Polsce posiada kilka gmin. Mając na uwadze obecne sukcesy stadniny, można stwierdzić, że jest ona największą i najstynniejszą w Polsce, a może i nie tylko... Od sposobu wykorzystania tej sytuacji zależeć będzie w dużej części przyszłość gminy.

Pośrednim efektem, jaki można osiągnąć jest zwiększenie integracji mieszkańców.

2. Program imprez promocyjno – kulturalno – rozrywkowych gminy.

Te trzy elementy: promocja, kultura, rozrywka w coraz większym stopniu decydują o rozwoju danej gminy. Jest to daniem mieszkańcom, potencjalnym turystom możliwości spełnienia potrzeb wyższego rzędu. Z drugiej strony takie działania przyczyniają się do promocji Gminy.

Organizacja każdej dobrej imprezy kulturalnej, rozrywkowej czy innej jest szansą odpowiedniego wypromowania się Gminy Michałów. Działalność kulturalna i rozrywkowa na terenie gminy jest słaba. Istnieją różne tego

III. Gmina Michałów świadczy kompleksowe usługi publiczne

1. Edukacja ekologiczna wszystkich mieszkańców.

Mając na uwadze walory środowiska naturalnego Gminy Michałów oraz problem związany z zagospodarowaniem odpadów stałych i płynnych należy prowadzić działania związane z edukacją ekologiczną wszystkich mieszkańców. Bardzo ważne jest objęcie tymi działaniami całego terenu Gminy.

Dobrym rozwiązaniem w tej dziedzinie jest:

- ↑ Edukacją młodzieży w wieku szkolnym.
Należy zwrócić uwagę na organizację różnych konkursów, imprez szkolnych i międzyszkolnych np. z wiedzy na tematy ekologiczne.
- ↑ Organizacja gminnych akcji proekologicznych np. Akcja Sprzątania Gminy, Najładniejsze Gospodarstwo Domowe, Konkurs pomiędzy miejscowościami o największą ilość zebranej makulatury na 1 gospodarstwo domowe.
- ↑ System preferencji dla działań na rzecz ochrony środowiska.

Należy zwrócić uwagę na właściwe rozpropagowanie idei, dotarcie do wszystkich mieszkańców, uświadomienie im potrzeby takich działań i właściwe nagrodzenie najlepszych.

Działania w tym obszarze problemowym odniosą znaczący efekt w przypadku zaangażowania wszystkich mieszkańców, zwłaszcza członków Samorządu Lokalnego Gminy Michałów. Drugim ważnym elementem jest stworzenie warunków do zorganizowanego zagospodarowania odpadów stałych i płynnych. Możliwe jest pozyskanie na działania związane z edukacją ekologiczną środków finansowych np. z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska.

Pośrednim efektem, jaki można osiągnąć jest zwiększenie integracji mieszkańców.

2. Program imprez promocyjno – kulturalno – rozrywkowych gminy.

Te trzy elementy: promocja, kultura, rozrywka w coraz większym stopniu decydują o rozwoju danej gminy. Jest to danie mieszkańcom, potencjalnym turystom możliwości spełnienia potrzeb wyższego rzędu. Z drugiej strony takie działania przyczyniają się do promocji Gminy.

Organizacja każdej dobrej imprezy kulturalnej, rozrywkowej czy innej jest szansą odpowiedniego wypromowania się Gminy Michałów. Działalność kulturalna i rozrywkowa na terenie gminy jest słaba. Istnieją różne tego

przyczyny. Pewnym rozwiązaniem w tej dziedzinie może być współpraca Samorządu Lokalnego ze Stadniną Koni Michałów, czy aktywizacja młodzieży. Bardzo ważną rolę powinny odgrywać szkoły. Właściwe zagospodarowanie obiektów poza zajęciami szkolnymi, we współpracy z nauczycielami to możliwość prowadzenia różnych działań kulturalno rozrywkowych. Z inicjatywy Samorządu Lokalnego Gminy Michałów można by organizować różne imprezy rozrywkowe, w których rywalizacja odbywa się z gminami sąsiednimi i nie tylko.

Bardzo istotne będzie właściwe zaplanowanie wszystkich działań i zapisanie ich w formie Planu np., pod tytułem „Gmina Michałów 2001”, lub „Gmina Michałów silna siłą swoich mieszkańców”.

3. Program "Samorządność" dla działaczy samorządowych i kandydatów na działaczy.

Tak jak w każdej dziedzinie wiedzy, tak i w samorządności potrzebne jest stałe doszktałcanie, zdobywanie nowych informacji, doskonalenie świadczonych usług. Drugim ważnym elementem jest dbanie o ciągłość sprawowania władzy przez osoby odpowiednio wykształcone, doświadczone.

Program „Samorządność” powinien określać sposoby i rodzaje:

- ↑ Szkoleń dla Radnych Gminy.
- ↑ Szkoleń dla pracowników Urzędu Gminy.
- ↑ Szkoleń dla mieszkańców Gminy.
- ↑ Szkoleń dla młodzieży szkolnej.
- ↑ Angażowania mieszkańców w zarządzanie i rozwój Gminy.

4. Program aktywizacji społeczności lokalnej.

Aktywna Społeczność Lokalna to duży krok do sukcesu Gminy. To właśnie mieszkańcy w znacznym stopniu decydują o rozwoju danej jednostki samorządu terytorialnego. Duża aktywność Społeczności Lokalnej świadczy o przywiązaniu do swojej małej ojczyzny, jaką stanowi Gmina Michałów. Sprzyja ona również integracji mieszkańców.

Program powinien charakteryzować główne obszary aktywizacji:

- ↑ Przedsiębiorczość.
Należy zwrócić uwagę na liczbę podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy. Kwestia ta została omówiona w osobnym celu operacyjnym.
- ↑ Poziomu i jakości wykształcenia.
Jest to czynnik decydujący w bardzo dużym stopniu o długofalowym rozwoju Gminy. Należy zwrócić uwagę na efektywność kształcenie już na poziomie szkoły podstawowej. Jak najlepsze warunki do rozwoju intelektualnego dzieci i młodzieży w szkole podstawowej i gimnazjalnej w znacznym

stopniu decydują o podjęciu decyzji o kierunku dalszej edukacji. Wyrównanie poziomu kształcenia w szkołach na terenie gminy oraz doskonalenie jakości i efektywności edukacji szkolnej i pozaszkolnej to duża szansa zdobycie lepszego wykształcenia przez młodzież.

Cała Społeczność Lokalna powinna mieć możliwość zdobywania coraz to lepszego wykształcenia. Należy dążyć do jak najszerszego rozpowszechniania informacji na temat możliwości i potrzeby zdobycia lepszego wykształcenia, organizowanych kursów, szkoleń, itp.

↑ **Działalności organizacji pozarządowych.**

Jest to coraz bardziej doceniana forma aktywizacji Społeczności Lokalnej. Tworzone są różne grupy np. producenckie, stowarzyszenia np. miłośników ziemi michałowskiej, gospodarstw agroturystycznych, fundacje, towarzystwa np. krzewienia kultury, kluby np. sportowe, koła np. turystyki rowerowej, automobilowe, itp. itd.

Przykładem organizacji pozarządowej, której powołanie było by wskazane jest Fundacja Rozwoju Gminy Michałów. Jest to omówione w osobnym celu strategicznym.

↑ **Angażowania mieszkańców w zarządzanie i rozwój gminy.**

Aktywność Społeczności Lokalnej ma duży wpływ na jej zaangażowanie w zarządzanie i rozwój Gminy. Samorząd Lokalny poprzez angażowanie mieszkańców w podejmowanie decyzji w dużym stopniu wspiera ich rozwój jako społeczeństwa obywatelskiego. Jednym z głównych celów szkoleń prowadzonych w ramach Programu „Samorządność” powinno być angażowanie Społeczności Lokalnej. Należy określić płaszczyzny i formy współpracy Samorząd – Społeczność.

5. **Program estetycznego wyglądu gminy.**

Na estetykę całej gminy bezpośredni wpływ ma wygląd poszczególnych gospodarstw domowych, przedsiębiorstw, obiektów użyteczności publicznej. Nieestetyczny wygląd Gminy będzie czynnikiem hamującym jej rozwój, np. w obszarze agroturystyki.

Głównymi elementami Programu powinno być:

- ↑ Zagospodarowanie odpadów stałych.
- ↑ Przestrzenne zagospodarowanie terenu Gminy.
- ↑ Konkursy, imprezy motywujące do dbania o estetyczny wygląd.
- ↑ Długofalowa polityka Gminy wobec najlepszych.
- ↑ Zwiększenie świadomości Społeczności Lokalnej na temat potrzeby estetycznego wyglądu całej Gminy.

6. Program gazyfikacji gminy.

Należy opracować Program, którego celem będzie ustalenie harmonogramu realizacyjnego gazyfikacji całego terenu Gminy, zawierającego:

- ↑ Alternatywy prowadzenia gazociągu, np. zbiorniki przydomowe.
- ↑ Czas realizacji.
- ↑ Koszt: całości przedsięwzięcia; z podziałem na poszczególne miejscowości; na 1 gospodarstwo domowe.
- ↑ Priorytety realizacji – np. które miejscowości, gospodarstwa pierwsze a które ostatnie.
- ↑ Współpracę z gminami ościennymi – możliwość gazyfikacji we współpracy z innymi gminami np. projekt gazociągu zawarty w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego: Busko – Zdrój – Pińczów – Jędrzejów – Włoszczowa.
- ↑ Zapotrzebowanie mieszkańców – ilość gospodarstw zainteresowanych podłączeniem oraz wielkość zapotrzebowania – bardzo ważny czynnik decydujący o efektywności danej inwestycji.
- ↑ Źródła finansowania – wykaz potencjalny instytucji, funduszy finansujących projekty związane z gazyfikacją terenów wiejskich.

Program ten powinien zostać zawarty w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Gminy.

7. Program kanalizacji gminy.

Należy opracować Program, którego celem będzie ustalenie harmonogramu realizacyjnego kanalizacji całego terenu Gminy, zawierającego:

- ↑ Alternatywy budowy kanalizacji, np. oczyszczalnie przydomowe.
- ↑ Czas realizacji.
- ↑ Kalkulacją stawek opłat za korzystanie z kanalizacji przez gospodarstwa domowe.
- ↑ Koszt: całości przedsięwzięcia; z podziałem na poszczególne miejscowości; na 1 gospodarstwo domowe.
- ↑ Priorytety realizacji – np. które miejscowości, gospodarstwa pierwsze a które ostatnie.
- ↑ Współpracę z gminami ościennymi – możliwość kanalizacji we współpracy z innymi gminami.
- ↑ Zapotrzebowanie mieszkańców – ilość gospodarstw zainteresowanych podłączeniem oraz wielkość zapotrzebowania

– bardzo ważny czynnik decydujący o efektywności danej inwestycji.

- ↑ Źródła finansowania – wykaz potencjalny instytucji, funduszy finansujących projekty związane z kanalizacją terenów wiejskich.

Program ten powinien zostać zawarty w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Gminy.

8. Program modernizacji dróg.

Należy opracować Program, którego celem będzie ustalenie harmonogramu realizacyjnego modernizacji dróg całego terenu Gminy, zawierającego:

- ↑ Wykaz i analizę stanu wszystkich dróg wraz z poboczami znajdujących się na terenie Gminy.
- ↑ Określenie stanu poszczególnych dróg, czyli wskazanie minimum, które powinno być zrealizowane dla stwierdzenia „dobrego stanu dróg w Gminie Michałów”.
- ↑ Czas realizacji.
- ↑ Koszt: całości przedsięwzięcia; z podziałem na poszczególne miejscowości; drogi.
- ↑ Priorytety realizacji – np. które drogi w pierwszej kolejności ze względu na znaczenie, ważność, zapotrzebowanie konkretnych miejscowości.
- ↑ Współpracę z gminami ościennymi, Starostwem Powiatowym – ważne jest, aby droga rozpoczynająca się w Gminie Michałów miała, co najmniej taki sam standard na terenie gminy, do której biegnie i odwrotnie.
- ↑ Źródła finansowania – wykaz potencjalny instytucji, funduszy finansujących projekty związane z budową dróg na terenach wiejskich.

Program ten powinien zostać zawarty w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Gminy.

9. Program promocji gminy.

Prawa gospodarki wolnorynkowej dotyczą również jednostek samorządu terytorialnego, zwłaszcza gminy. Konkurencja między nimi jest coraz większa. Promocja – a raczej sztuka sprzedaży – stała się czynnikiem decydującym o szybkości rozwoju danej gminy.

Gmina Michałów posiada atutu, które są niedostatecznie promowane, a wizerunek Gminy nie jest wystarczająco ukształtowany.

Program promocji Gminy Michałów powinien zawierać:

- ↑ Analizę dotychczas przeprowadzonych działań w ramach promocji.
- ↑ Analizę wizerunku gminy na tle Powiatu Pińczowskiego, Województwa Świętokrzyskiego, Polski i Świata.
- ↑ Kierunki i cele promocji.
- ↑ Pożądany wizerunek gminy.
- ↑ Płaszczyzny i zasady współpracy z instytucjami, firmami z terenu gminy w zakresie promocji.
- ↑ Wykaz instytucji zewnętrznych oraz możliwości i zasady współpracy z nimi w zakresie promocji.
- ↑ Plan działań związanych z tworzeniem materiałów promocyjnych, korzystaniem z różnych nośników, np. internet.
- ↑ Jednostkę odpowiedzialną za realizację Programu.

10. Program reorganizacji placówek oświatowych.

Obecna sytuacja placówek oświatowych oraz prowadzona polityka w tym zakresie wymusza na Samorządach Lokalnych reorganizację dotychczasowego systemu ich funkcjonowania.

Trend związany z migracją oraz ujemny przyrost naturalny i starzenie się społeczeństwa to dodatkowe przesłanki świadczące o potrzebie reorganizacji obecnych placówek oświatowych. Głównym celem reorganizacji w Gminie Michałów jest:

- ↑ Zwiększenie efektywności funkcjonowania i kształcenia.
- ↑ Wyrównanie poziomu kształcenia w gminie i stałe jego doskonalenie.
- ↑ Zmniejszenie kosztów funkcjonowania placówek oświatowych i zwiększenie inwestycji na system edukacji w Gminie.
- ↑ Zwiększenie roli i znaczenia edukacji szkolnej i poza szkolnej dla rozwoju uczniów.
- ↑ Zwiększenie roli rodziców i uczniów w zarządzaniu oświatą.

Podjmując decyzję o reorganizacji systemu oświaty należy pamiętać o stosowaniu zasad zarządzania strategicznego, mówiących o długofalowym celu, a co z tym się wiąże przesuniętym w czasie efekcie. Efekty bardzo dobrej edukacji na poziomie podstawowym widoczne będą dopiero za kilka lat. Obiektywne spojrzenie na prognozowaną ilość uczniów w wieku szkolny np. do roku 2030 pozwoli już teraz podjąć decyzje o potrzebie funkcjonowania określonych placówek szkolnych. Środki uzyskane dzięki reorganizacji systemu oświaty w Gminie Michałów będą mogły zostać przeznaczone na inwestycje w oświatę, podniesienie poziomu edukacji oraz funkcjonowanie zajęć pozaszkolnych, rozwój kultury i sportu.

Aby wszystkie wspomniane działania były możliwe należy pamiętać o tzw. czynniku społecznym związanym z zasadami funkcjonowania klas najniższych, standardem dowozu uczniów do szkół, ilością czasu spędzanego przez uczniów w szkole i w trakcie dojazdów, polityką kadrową związaną z obecnie zatrudnionymi nauczycielami, itp.

Główne elementy Programu:

- ↑ Analiza stanu obecnego placówek oświatowych (stan techniczny, poziom kształcenia, liczba uczniów, koszt funkcjonowania placówki oraz na 1 ucznia, koszty transportu, itp.)
- ↑ Wskaźniki efektywności funkcjonowania oświaty obecnie i po reorganizacji.
- ↑ Analizy demograficzne (ilość osób, uczniów w poszczególnych miejscowościach, szkołach na przestrzeni lat, np. do 2030)
- ↑ Pożądany stan ilości i jakości miejsc dla uczniów w poszczególnych klasach na przestrzeni lat.
- ↑ Możliwości (poza szkolne) wykorzystania obiektów szkolnych.
- ↑ Proces konsultacji i społecznego podejmowania decyzji na temat reorganizacji i funkcjonowania systemu oświaty.
- ↑ Poziom inwestycji w utrzymanie i rozwój oświaty po reorganizacji w poszczególnych latach.
- ↑ Założenia polityki kadrowej.
- ↑ Jednostka koordynująca.

11. Program reorganizacji służby zdrowia – przychodnia dla pacjenta.

Z analizy stanu obecnego Gminy Michałów wynika, że wyposażenie, stan obiektów służby zdrowia, ilość osób zatrudnianych oraz organizacja obsługi pacjentów wymaga poprawy. Szczególną uwagę należy zwrócić na dostępność i szerokość usług oferowanych potencjalnym pacjentom. Drugim bardzo ważnym elementem jest jakość świadczonych usług. Ma to duże znaczenie ze względu na istniejącą konkurencję pomiędzy gabinetami, przychodniami prywatnymi oraz rosnącą konkurencję pomiędzy przychodniami samorządowymi.

Główne elementy i cele programu:

- ↑ Analiza stanu obecnego.
- ↑ Możliwe formy przekształcenia służby zdrowia, np. w spółdzielnię lekarski.
- ↑ Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat praw pacjenta.
- ↑ Zwiększenie dostępności służby zdrowia dla potencjalnych pacjentów, np. dyżury w poszczególnych miejscowościach, wizyty umawiane w domu pacjenta, rejestracja przyjęć.

12. Program rozwoju sportu wśród młodzieży.
Sport jest jedną z możliwych form aktywnego spędzania czasu przez młodzież, a koszty związane z organizacją sportu są nieduże. Istnieje również możliwość pozyskania na ten cel środków finansowych np. z Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki. Stworzenie odpowiednich warunków do uprawiania sportu oraz właściwa jego organizacja to szansą zachęcenia wszystkich mieszkańców do udziału w różnych imprezach sportowych, a co z tym się wiąże integracja Społeczności Lokalnej. Imprezy sportowe powinny mieć w sobie element rywalizacji pomiędzy poszczególnymi szkołami, miejscowościami, a zwycięscy muszą być nagradzani.
13. Program współpracy międzynarodowej gminy.
Samorząd Lokalny powinien podjąć działania zmierzające do nawiązania współpracy z gminą z zagranicy. W tym celu można wykorzystać dotychczasowe kontakty Samorządu Lokalnego, Społeczności Lokalnej, szkół czy innych organizacji z terenu Gminy, np. Stadniny Koni Michałów. Efektem takiej współpracy mogła by być wymiana doświadczeń, wiedzy, udzielanie wzajemnej pomocy itp.
14. Program zagospodarowania oraz wykorzystania walorów i zasobów naturalnych.
Głównym czynnikiem decydującym o rozwoju danej jednostki samorządu terytorialnego jest jej położenie geograficzne. Jednym z jego elementów są walory i zasoby naturalne. W pierwszej kolejności należy sporządzić analizę stanu obecnego walorów i zasobów naturalnych. Dokładna analiza odpowie na pytanie odnośnie możliwości ich zagospodarowania i wykorzystania. Analizę powinien przeprowadzić Samorząd Lokalny lub na jego zlecenie odpowiednie przedsiębiorstwo.
15. Program zagospodarowania odpadów stałych
Zgodnie z ustawą o ochronie i kształtowaniu środowiska Samorząd Lokalny zobowiązany jest do opracowania gminnego programu ochrony środowiska. Program zagospodarowania odpadów stałych jest jego częścią, a jego celem jest ustalenie harmonogramu realizacyjnego zagospodarowania odpadów stałych z terenu Gminy, zawierającego:
- ↑ Analizę stanu obecnego zagospodarowania odpadów, ich strukturę, ilość.
 - ↑ Alternatywne systemy zagospodarowania odpadów stałych.
 - ↑ Czas wdrożenia i funkcjonowania.
 - ↑ Kalkulacją stawek opłat za korzystanie z systemu zbiórki odpadów przez gospodarstwa domowe.

- ↑ Koszt: całości przedsięwzięcia; z podziałem na poszczególne miejscowości; na 1 gospodarstwo domowe.
- ↑ Priorytety realizacji – np. które miejscowości, gospodarstwa pierwsze a które ostatnie.
- ↑ Współpracę z gminami ościennymi – możliwość zagospodarowania odpadów stałych we współpracy z innymi gminami.
- ↑ Źródła finansowania – wykaz potencjalny instytucji, funduszy finansujących projekty związane z zagospodarowaniem odpadów stałych.

Program ten powinien zostać zawarty w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Gminy.

16. Program zapobiegania i zwalczania patologii społecznych.

Głównym powodem patologii społecznych, zwłaszcza alkoholizmu występujących na terenie Gminy Michałów jest brak miejsc pracy oraz mała ilość alternatywnych możliwości zorganizowanego zagospodarowania czasu wolnego. Podjęte działania związane z organizacją świetlic środowiskowych, poradni powinny iść w kierunku bezpośredniego dotarcia do osób uzależnionych.

Główne działania powinny skupiać się na zapobieganiu powstawania patologii.

W celu zmniejszenia ilości osób pozostających bez pracy należy podjąć działania aktywizujące mieszkańców oraz udzielać im pomocy w poszukiwaniu pracy. Należy prowadzić aktywną współpracę z Powiatowym Biurem Pracy oraz wyznaczyć osobę odpowiedzialną za prowadzenie spraw osób bezrobotnych w Samorządzie Lokalnym.

17. Program zwiększania świadomości społeczeństwa obywatelskiego.

Ideą powstania tego programu jest prezentowanie Społeczności Lokalnej Gminy Michałów praw i obowiązków społeczeństwa obywatelskiego. Wiąże się to z aktywizacją Społeczności Lokalnej, z jej przedsiębiorczością, zaangażowaniem w zarządzanie Gminą, itp.

Bardzo ważnym elementem jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego wśród uczniów najmłodszych klas. Powinno to polegać na dawaniu szansy rozwoju oraz zaangażowania się młodzieży w różne przedsięwzięcia. Drugim ważnym czynnikiem jest dostęp do informacji. Co raz powszechniejszym a zarazem na pewno największym źródłem informacji staje się internet.

Społeczność Lokalna świadoma swoich praw, obowiązków, mająca wiedzę na temat możliwości działania, posiadająca dostęp do aktualnych

i dostatecznych informacji, stale podnoszące swoje kwalifikacje to gwarancją ciągłego, dynamicznego rozwoju.

18. Program zwodociągowania gminy

Należy opracować Program, którego celem będzie ustalenie harmonogramu realizacyjnego zwodociągowania całego terenu Gminy, zawierającego:

- ↑ *Analizę stanu obecnego przeprowadzonych prac i źródeł pozyskiwanie wody przez mieszkańców.*
- ↑ *Czas realizacji.*
- ↑ *Kalkulacją stawek opłat za korzystanie z wodociągu przez gospodarstwa domowe.*
- ↑ *Koszt: całości przedsięwzięcia; z podziałem na poszczególne miejscowości; na 1 gospodarstwo domowe.*
- ↑ *Priorytety realizacji – np. które miejscowości, gospodarstwa pierwsze a które ostatnie.*
- ↑ *Współpracę z gminami ościennymi – możliwość zwodociągowania we współpracy z innymi gminami.*
- ↑ *Zapotrzebowanie mieszkańców – ilość gospodarstw zainteresowanych podłączeniem do wodociągu oraz wielkość zapotrzebowania – bardzo ważny czynnik decydujący o efektywności danej inwestycji.*
- ↑ *Źródła finansowania – wykaz potencjalny instytucji, funduszy finansujących projekty związane z budową wodociągów terenów wiejskich.*

Program ten powinien zostać zawarty w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Gminy.

19. System informacji na temat Unii Europejskiej.

Termin integracji Polski z Unią Europejską nie jest dokładnie określony. Nie znane są warunki, na jakich nastąpi integracja. W społeczeństwie Polski, zwłaszcza na terenach wiejskich panuje obawa przed integracją i jej konsekwencjami. Wynika ona z braku wiedzy na temat zasad funkcjonowania Unii Europejskiej.

W Społeczności Lokalnej Gminy Michałów widać również niepokój związany z integracją z UE, wynikając głównie z braku możliwości zdobycia wiedzy na jej temat. Należy podjąć działania związane z prowadzeniem kampanii informacyjnej na temat UE. Im więcej, i szybciej informacji otrzyma Społeczność Lokalna, tym będzie mogła lepiej przygotować się do integracji.

Kampanią informacyjną na temat Unii Europejskiej powinna objąć wszystkich mieszkańców Gminy.

Materiały informacyjne oraz środki finansowe na cele informacyjne można pozyskać np. z Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej czy Centrum Integracji Europejskiej.

Stworzeniem systemu informacji mógłby zająć się przedstawiciel Samorządu Lokalnego lub Fundacja Rozwoju Gminy Michałów.

20. Wysoki poziom usług świadczonych przez Urząd Gminy.
Samorząd Lokalny powinien dążyć do doskonalenia jakości usług świadczonych przez Urząd Gminy. Należy opracować system jakości pracy Urzędu Gminy i wskazać czynniki pomiaru efektywności działania. Doskonalenie jakości pracy Urzędu Gminy powinno nastąpić w obszarach:
- ↑ Obsługi „klientów”.
 - ↑ Planowania budżetu – należy tworzyć tzw. „budżet zadaniowy”.
 - ↑ Planowania inwestycji – należy opracować Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy.
 - ↑ Planowania finansów – należy opracować Wieloletni Plan Finansowy.
 - ↑ Zarządzania strategicznego – długofalowe podejmowanie decyzji oparte na konsultacjach ze Społecznością Lokalną.
 - ↑ Przepływu i gromadzenia informacji – Urząd Gminy powinien posiadać stale aktualizowaną bazę informacji o Gminie, powinien istnieć system przepływu informacji wewnątrz gminy.
 - ↑ Konsultacji społecznych – należy położyć większy nacisk na konsultowanie decyzji z mieszkańcami Gminy Michałów.
 - ↑ Informacji Urząd Gminy – Społeczność Lokalna – należy opracować system informowania mieszkańców o pracach Samorządu Lokalnego.
 - ↑ Promocji Gminy Michałów.

21. Zrównoważona gospodarka leśna.
Powierzchnia lasów na terenie Gminy Michałów wynosi około 20 %. Grunty klasy V – VI stanowią kilkanaście procent powierzchni Gminy. Mając na uwadze te dwa czynniki oraz możliwość pozyskania środków finansowych należy dążyć do zalesienia niskich klas ziemi. Należy prowadzić stały monitoring powierzchni lasów na terenie Gminy oraz zrównoważoną politykę ich wycinania.

22. Integracja mieszkańców.
W Gminie Michałów widoczny jest podział mieszkańców oraz pewna dominacja miejscowości Michałów, wynikająca z liczby mieszkańców (ponad 20 % ogółu) oraz siedziby Urzędu Gminy. Właściwe i efektywne

zarządzanie gminą w dużej części zależy od integracji Społeczności Lokalnej oraz przekonania jej do spojrzenia przy podejmowaniu decyzji przez pryzmat całej gminy. Ambicje Społeczności Lokalnych na poziomie poszczególnych miejscowości są bardzo dobrym zjawiskiem, lecz często wykorzystywane są do złych celów. Należy przeciwdziałać wszystkim decyzjom, które podejmowane są przy uwzględnianiu potrzeb tylko jednej miejscowości, czy co gorsze grupy osób. Jest to typowe działanie dezintegrujące Społeczność Lokalną i budujące konflikt pomiędzy poszczególnymi miejscowościami. Bardzo dobrym rozwiązaniem w celu uniknięcia takich sytuacji jest strategiczne, długofalowe zarządzanie polegające na właściwym opracowaniu planu zadań (Wieloletni Plan Inwestycyjny) uwzględniającym potrzeby wszystkich mieszkańców oraz określającym harmonogramy realizacyjne tych zadań. Należy dążyć do organizacji różnego rodzaju imprez rozrywkowych, kulturalnych, sportowych itp. w celu integracji Społeczności Lokalnej. Zagadnienia te opisane są w osobnych celach strategicznych.

IV. W Gminie Michałów funkcjonuje dochodowe rolnictwo

Gmina Michałów jest gminą rolniczą. Podobnie jak w całym kraju, tak i w tym regionie województwa świętokrzyskiego odczuwane są poważne symptomy kryzysu polskiego rolnictwa oraz widoczna jest potrzeba jego restrukturyzacji. Można wskazać dwa główne elementy przekształceń: sposób produkcji rolniczej oraz mentalności samych rolników.

1. Poprawa struktury gospodarstw wiejskich.

Rozdrobnienie pól uprawnych (ponad 52 % poniżej 5 ha) nie pozwala na osiągnięcie przez rolnika zadowalającego efektu ekonomicznego. W takim wypadku należy dążyć do komasacji gruntów w rękach przedsiębiorczych rolników, potrafiących dynamicznie i odpowiedzialnie zarządzać dużym gospodarstwem. W tym miejscu należy zauważyć, że są przypadki gdzie, aby efektywnie funkcjonowało gospodarstwo nie potrzeba dużych powierzchni uprawnych, np. produkcja warzywnicza. Wszystko zależy od specjalizacji gospodarstwa.

Drugim ważnym elementem jest posiadanie przez rolników wiedzy z zakresu ekonomiki rolnictwa. Należy propagować (o ile istnieją na tym terenie) najbliższe dobre przykłady gospodarowania poprzez scalanie gruntów i wybór pewnej strategii upraw. Przykłady powinny uświadomić nierówne szanse drobnych gospodarstw w rywalizacji wolnorynkowej z większym i zarazem lepiej wykształconym, lepiej wyposażonym w maszyny i szybciej reagującym na zmiany koniunktury rolnikiem.

2. Alternatywne profile produkcji rolnej.

Istnieje duże zagrożenie polskiego rolnictwa z powodu małej efektywności i niskiej opłacalności upraw i hodowli, co w przypadku procesów integracyjnych z Unią Europejską stawia polskie rolnictwo w niekorzystnej sytuacji. Jednak jest to również sygnał wymuszający na Polsce restrukturyzację rolnictwa. W każdym kraju UE można jednak zauważyć pewną narodową specyfikę gospodarowania, ale także można obserwować ciekawe innowacje wprowadzane przez rolników jako alternatywne źródła zysku. Mowa tu np. o szkółkarstwie ozdobnym i sadowniczym na polach przeznaczonych do zalesienia, na uprawie zakontraktowanych roślin leczniczych, ziół, uprawach pod folią i szkłem roślin doniczkowych i rozsąd, kwiatów oraz coraz bardziej popularnych, egzotycznych warzyw i owoców. Szansą może być też rosnące zapotrzebowanie na "zdrową żywność".

W zakresie hodowli zauważalne są także ciekawe i opłacalne eksperymenty ze zwierzętami futerkowymi, strusiami oraz nowymi rasami popularnych zwierząt hodowlanych. Wracają do łask hodowców

i smakoszy również mało dotychczas popularne owce i kozy, a ich skóry, mleko i mięso nietrudno sprzedać nawet jako towar eksportowy.

Ogromne znaczenie w propagowaniu niekonwencjonalnych metod upraw i hodowli może mieć nie tyle naukowy wykład, co dobry przykład sąsiada. Należy propagować odważne formy zarobkowania w rolnictwie, wskazywać dobre przykłady poprzez seminaria, szkolenia oraz materiały instruktażowe.

3. Przetwórstwo i uszlachetnianie płodów rolnych i efektów hodowli.
Przetwarzanie na miejscu efektów upraw i hodowli pozwoliłoby zatrzymać większą część zysku na terenie Gminy, gdyż pozbywanie się podstawowych płodów w cenie skupu jest wyjściem najprostszym, lecz także najmniej opłacalnym. Najszybszym wyjściem z niekorzystnej sytuacji jest uświadomienie rozdrobnionym gospodarstwom konieczności współpracy. Wtedy to, w ramach grup producenckich lub w związkach kilku gospodarzy, mogliby rolnicy tworzyć półprodukty z płodów rolnych. Uszlachetnienie płodów rolnych, np. opakowanie ich, drobne przetworzenie to działania, których mogłyby się podjąć nowo powstałe, małe i średnie przedsiębiorstwa z terenu gminy. Pozwoli to na powstanie nowych miejsc pracy i zwiększenie ceny uzyskiwanej za sprzedawane wyroby.

4. Powstawanie grup producenckich.
Tworzenie grup rolników, skupionych wokół wspólnego celu i związanych wspólnymi korzyściami, płynącymi ze współpracy, jest nadzieją na pokonanie niemożności i bariery opłacalności w polskim rolnictwie. Grupa powinna skupiać rolników zainteresowanych podobną uprawą lub hodowlą. Winno się to odbywać na zasadzie użyteczności i współpracy, ale ze ściśle określonym podziałem zadań i obowiązków w grupie. Jeśli jeden z rolników posiada jedną maszynę rolniczą, to drugi powinien kupić inną, lub w zamian za użyczenie maszyn zaopatrzyć współników – koproducentów w środki ochrony roślin lub nawozy. Działalność grupy producenckiej nie musi ograniczać się do terenu Gmin Michałów. Grupa producencka ma większą siłę przebicia, może uzyskiwać większe rabaty i upusty od zakupów hurtowych. Liczy się także bardziej na rynku, a odbiorca nie musi zawierać kilkunastu umów z drobnymi rolnikami, mając także zapewnioną płynność dostaw. Jedynie w formie zorganizowanej rolnictwo może stawić czoła wolnorynkowej gospodarce po integracji z Unią Europejską. Grupy producenckie mogą prowadzić wspólnie przedsięwzięcia o większym ciężarze gatunkowym, np. młyny, ubojnie, masarnie, szkółki leśne, gospodarstwa rybackie, plantacje itp. Grupy producenckie mogą z racji

swoich rozmiarów tworzyć nowe miejsca pracy na wsi, eliminując bezrobocie i odpływ młodzieży do miast.

5. **Zalesianie nieużytków.**

Możliwością efektywnego zagospodarowania gleb niskiej jakości jest ich zalesienie.

Zalesianie zwiększy w przyszłości atrakcyjność turystyczną Gminy Michałów, a także zapobiegnie niekorzystnym zjawiskom erozji wodnej i wietrznej gleb, wzbogacając je w próchnicę i poprawiając stosunki wodne.

6. **Działalność towarzysząca rolnictwu – agroturystyka.**

Agroturystyka jest szybko rozwijającą się gałęzią turystyki. Atrakcyjne walory naturalne, Stadnina Koni, miejscowe zabytki oraz położenie geograficzne w stosunkowej bliskości aglomeracji Krakowskiej i Śląskiej – to mało doceniane obecnie atuty Gminy. Ich wykorzystanie i odpowiednie zagospodarowanie jest szansą rozwoju agroturystyki w Gminie Michałów. Może to zapewnić utrzymanie pewnej części Społeczności Lokalnej.

Mieszkańcy Gminy są w stanie niskim kosztem przystosować swoje gospodarstwa do potrzeb agroturystyki. W tym celu potrzeba jest przeprowadzenia szkoleń z zakresu otwierania i prowadzenia działalności agroturystycznej.

Powstawanie i rozwój gospodarstw agroturystycznych powinien być poparty stałymi działaniami promocyjnymi. Tylko dobrze zorganizowane i zarządzane gospodarstwa mają szansę na osiągnięcie sukcesu. W Gminie należy założyć Stowarzyszenie Gospodarstw Agroturystycznych, w ramach, którego funkcjonowałoby Centrum Informacji Agroturystycznej. Stowarzyszenie miałoby na celu prowadzenie promocji gospodarstwa, podnoszenie standardu świadczonych usług, itp.

IX. Harmonogramy realizacyjne najważniejszych zadań Gminy Michałów do 2010 roku.

W tej części Strategii Rozwoju Gminy Michałów zostały opisane najważniejsze programy, które gmina powinna wdrożyć i zrealizować by osiągnąć zamierzone cele.

Zdefiniowane w poprzednich rozdziałach cele strategiczne Gminy Michałów wymagają podjęcia szeregu zadań. Mają one niejednolity charakter, inne znaczenie dla rozwoju gminy, ich realizacja zajmie okresy czasu o różnej długości. Istotne jest jak najszybsze rozpoczęcie działania oraz późniejszy stały monitoring osiąganych rezultatów.

Treść zadania – zapisana hasłowo – określa pewne strategie wdrażania niezbędne do osiągnięcia celów operacyjnych. Niektóre zadania będą odpowiadały np. 3 celom strategicznym Gminy Michałów.

Sposób realizacji – to zestawienie głównych działań, które trzeba podjąć. Część z nich może wykonać gmina. Przy realizacji innych konieczna będzie współpraca z różnymi instytucjami. Zawsze jednak stroną inicjującą i koordynującą zadanie powinien być Samorząd Lokalny.

Podmiot realizujący – w tej rubryce podano propozycję instytucji, które z racji swej działalności i obowiązków statutowych, powinny włączyć się w realizację zadania. W niektórych przypadkach można założyć współfinansowanie zadania.

Termin realizacji – szacunkowy termin rozpoczęcia i zakończenia zadania. W niektórych przypadkach działania powinny być prowadzone w sposób ciągły i nie mogą zakończyć się w roku 2010.

Źródła finansowania – w każdym przypadku budżet gminy będzie miał udział w finansowaniu zadania. Gmina musi podjąć starania w celu pozyskania środków „zewnętrznych” na realizację określonych przedsięwzięć.

Program szkoleń dla mieszkańców gminy		1
Treść zadania	Jednym z elementów aktywizacji lokalnej społeczności powinno być umożliwienie mieszkańcom gminy zdobywania i poszerzania wiedzy w zakresie nowoczesnego rolnictwa, agroturystyki, grup producenckich, działalności gospodarczej, przepisów prawa polskiego i UE itp. Gmina powinna w tych obszarach współpracować z wyspecjalizowanymi instytucjami.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza potrzeb mieszkańców gminy w zakresie szkoleń • Opracowanie harmonogramów szkoleń 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Urząd Pracy Firmy szkoleniowe	
Termin realizacji	2001 – 2010	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki mieszkańców Gminy • Środki Urzędu Pracy • Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa • Środki Unii Europejskiej 	

Program komunikacji społecznej		2
Treść zadania	Poprawa przepływu informacji między mieszkańcami gminy a organami władzy samorządowej może ułatwić współpracę przy planowaniu i realizacji inwestycji, rozwój działalności kulturalnej, integrację mieszkańców gminy.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie systemu informacyjnego wewnątrz gminy • Opracowanie programu integracji środowisk lokalnych 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Termin realizacji	2001 – 2002	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki Unii Europejskiej 	

Program popularyzacji wiedzy o gminie		3
Treść zadania	Widoczna jest potrzeba popularyzacji wiedzy o „małej ojczyźnie” wśród Społeczności Lokalnej, a zwłaszcza młodego pokolenia. Należy integrować mieszkańców wokół „małej ojczyzny”, jaką stanowi Gmina.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie programu edukacyjnego dla dzieci i młodzieży • Organizacja konkursów wiedzy o gminie 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Placówki Oświatowe	
Termin realizacji	2001 – 2002	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy 	

Program wspierania działalności kulturalnej		4
Treść zadania	Potrzeby mieszkańców oraz rozwój funkcji turystycznych będzie wymagał poszerzenia gminnej oferty w zakresie działalności kulturalnej. Nowe formy tej działalności, mogące stanowić podstawę cyklicznych imprez dla mieszkańców i turystów, umożliwią poszerzenie oferty rekreacyjnej gminy.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza możliwości rozwoju nowych form działalności kulturalnej • Opracowanie programu pobudzania lokalnej aktywności w tym zakresie • Efektywne funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Kultury 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Termin realizacji	2001 – 2002	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki budżetu Państwa przeznaczone na kulturę 	

Program popularyzacji wiedzy ekologicznej w gminie		5
Treść zadania	Popularyzacja wiedzy ekologicznej powinna koncentrować się na działaniach dydaktycznych we wszystkich rodzajach placówek oświatowych w gminie. Przekonanie mieszkańców, że poprawa stanu środowiska naturalnego stanowi dobrą inwestycję, może ułatwić realizację celów strategicznych, związanych z wykorzystaniem walorów gminy.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie programu edukacyjnego dla dzieci i młodzieży • Program budowania świadomości potrzeb mieszkańców odnośnie działalności proekologicznej 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Placówki Oświatowe	
Termin realizacji	2001 – 2010	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Fundusze działające na rzecz ochrony środowiska • Środki Unii Europejskiej 	

Program edukacji o Unii Europejskiej		6
Treść zadania	Kompleksowa wiedza na temat funkcjonowania Unii Europejskiej i jej funduszy ułatwi podejmowanie działań zarówno przez Samorząd, jak i działające na terenie gminy firmy i gospodarstwa rolne. Szkolenia – zwłaszcza w zakresie procedur ubiegania się o środki pomocowe – powinny być zorganizowane dla Władz Samorządowych. Dla rolników i dla osób prowadzących działalność gospodarczą niezbędna jest wiedza o przepisach unijnych i funkcjonowaniu rynku.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja szkoleń dla pracowników samorządowych • Organizacja szkoleń dla rolników, firm, młodzieży itp. 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Termin realizacji	2001 – 2002	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki Unii Europejskiej 	

Program poprawy systemu komunikacyjnego		7
Treść zadania	Rozwój funkcji turystycznych i gospodarczych gminy oraz poprawa warunków życia mieszkańców będą wymuszały stałe podnoszenie sieci i stanu dróg gminnych oraz powstawanie obiektów podnoszących walory gminy (parkingi, chodniki, ścieżki rowerowe, itp.). Ważnym elementem tego programu jest poprawa sieci wewnątrz gminnych.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza potrzeb inwestycyjnych w dziedzinie komunikacji • Opracowanie harmonogramów zadań • Opracowanie dokumentacji technicznej zadań 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Inwestorzy	
Termin realizacji	2001 – 2010	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki mieszkańców Gminy • Środki inwestorów, zainteresowanych rozwojem obszarów strategicznych • Środki Starostwa i Urzędu Marszałkowskiego przeznaczone na drogi • Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa • Środki Unii Europejskiej 	

Program reorganizacji sieci szkolnej w gminie		8
Treść zadania	Sieć placówek oświatowych w gminie powinna być dostosowana do ilości dzieci w poszczególnych obwodach przy uwzględnieniu stanu budynków, zaplecza sportowego itp. Głównym problemem jest optymalizacja kosztów utrzymania placówek przy zapewnieniu jak najlepszego poziomu i efektywności kształcenia.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza potrzeb lokalowych i zaplecza placówek oświatowych • Opracowanie programu optymalizacji sieci placówek 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Termin realizacji	2001 – 2002	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy 	

Program poprawy wyposażenia placówek oświatowych		9
Treść zadania	Poziom nauczania jest w dużym stopniu zależny od posiadanego przez szkołę zaplecza i wyposażenia. Sala gimnastyczna, pracownia komputerowa z internetem stanowią już dzisiaj standard niezbędny w początkowej fazie edukacji. Docelowym modelem funkcjonowania oświaty będzie wyrównanie poziomu wyposażenia we wszystkich placówkach na terenie gminy. Sposób i rodzaj wyposażenia placówek powinien być zapisany w Programie reorganizacji sieci szkolnej.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza potrzeb placówek oświatowych w zakresie wyposażenia • Opracowanie programu poprawy wyposażenia placówek 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Termin realizacji	2001 – 2003	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki mieszkańców Gminy • Fundacje • Środki Unii Europejskiej 	

Program kanalizacji gminy		10
Treść zadania	Kompleksowa kanalizacja gminy umożliwi rozwój nowoczesnego rolnictwa, turystyki, wielu rodzajów działalności gospodarczej, oraz poprawi warunki życia mieszkańców gminy	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie harmonogramu kanalizacji gminy • Opracowanie dokumentacji technicznej na poszczególne etapy • Realizacja zadań wynikających z harmonogramów 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Społeczne Komitety	
Termin realizacji	2001 – 2010	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki mieszkańców Gminy • Fundusz Ochrony Środowiska • Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa • Środki Unii Europejskiej 	

Program organizacji opieki medycznej		11
Treść zadania	Ośrodki Zdrowia na terenie Gminy zapewniają Społeczności Lokalnej dostęp do podstawowych usług medycznych. Z usług Ośrodka Zdrowia nie korzystają wszyscy mieszkańcy Gminy. Poprawy wymaga stan dostępności usług specjalistycznych oraz wyposażenia w sprzęt diagnostyczny.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza potrzeb w zakresie wyposażenia placówek • Opracowanie programu udostępnienia specjalistycznych usług medycznych w gminnych placówkach ochrony zdrowia. 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Ośrodki Zdrowia	
Termin realizacji	2001 – 2002	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy 	

Program rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej		12
Treść zadania	Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej jest warunkiem podniesienia atrakcyjności gminy. Część inwestycji w tym zakresie („leśne” boiska do siatkówki i koszykówki, ścieżki zdrowia) nie wymagają dużych nakładów finansowych. Większe inwestycje np. ścieżki rowerowe, parkingi powinny być tworzone sukcesywnie w miarę posiadanych środków. Niektóre obiekty mogą powstać dzięki środkom mieszkańców gminy lub inwestorów zewnętrznych.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza istniejącego zaplecza sportowo-rekreacyjnego w gminie • Określenie potrzeb inwestycyjnych i opracowanie programu rozbudowy bazy • Poszukiwanie inwestorów 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Termin realizacji	2001 – 2010	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki mieszkańców Gminy • Środki inwestorów • Środki Unii Europejskiej 	

Program pozyskania i obsługi inwestorów		13
Treść zadania	Władze Samorządowe nie posiadają wystarczających środków na prowadzenie polityki rozwojowej. Istnieją różne instytucje mogące współfinansować inwestycje na terenie gminy. Ważne jest, aby wszelkie działania prowadzone w tym kierunku były odpowiednio prowadzone.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Powstanie Zespołu Pozyskiwania i Obsługi Inwestorów • Opracowanie strategii działania 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Termin realizacji	2001 – 2010	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy 	

Program poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie		14
Treść zadania	Przyczyny zmniejszania się poczucia bezpieczeństwa są bardzo złożone, dlatego też działania w celu poprawy jego stanu muszą być wielokierunkowe. Wzmocnienie personalne i sprzętowe policji i OSP, szeroka profilaktyka w szkołach, dotycząca zagrożeń patologiami społecznymi, organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży to niektóre elementy programu.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie programu edukacyjnego dla dzieci i młodzieży • Opracowanie programu organizacji czasu wolnego młodzieży • Opracowanie analizy zagrożeń bezpieczeństwa i sposobów jej przeciwdziałania 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Termin realizacji	2001 – 2010	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki mieszkańców Gminy • Środki budżetu Państwa na kulturę i edukację • Środki Unii Europejskiej 	

Lokalna Grupa Liderów		15
Treść zadania	Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem. Realizacja zapisanych w niej działań przyczyni się do rozwoju Gminy. Celem Grupy będzie koordynacja prowadzonych prac.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Założenie Grupy 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Termin realizacji	2001 – 2002	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy 	

Program „Tereny dla inwestorów”		16
Treść zadania	Gmina powinna dysponować stałą ofertą dla inwestorów, dotyczącą działek pod budownictwo mieszkaniowe i rekreacyjne oraz terenami pod działalność gospodarczą. Konieczne jest wytypowanie terenów, spełniających oczekiwania potencjalnych inwestorów i sukcesywna rozbudowa infrastruktury w tych rejonach. Należy pamiętać o odpowiednich zapisach w Planie Zagospodarowania Przestrzennego.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Inwentaryzacja potencjalnych terenów pod inwestycje • Opracowanie harmonogramów zbrojenia terenów • Opracowanie oferty dla inwestorów 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Termin realizacji	2001 – 2010	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki mieszkańców Gminy • Środki inwestorów • Fundusz Ochrony Środowiska • Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa • Środki Unii Europejskiej 	

Program przeciwdziałania bezrobociu		17
Treść zadania	Problem bezrobocia wymaga działań, które poprawią trudną sytuację mieszkańców gminy. Partnerem Gminy w tych działaniach powinny być Urząd Pracy i Ośrodek Pomocy Społecznej.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie raportu o stanie bezrobocia w gminie • Opracowanie harmonogramów prac, które mogą być realizowane przez bezrobotnych • Opracowanie programu pomocy rodzinom dotkniętym bezrobociem • Powstanie Ośrodka Koordynacji Rynku Pracy 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Urząd Pracy Ośrodek Pomocy Społecznej	
Termin realizacji	2001 – 2003	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki na roboty publiczne i prace interwencyjne • Środki Unii Europejskiej 	

Program promocji gminy		18
Treść zadania	Program promocji gminy powinien zawierać kilka, wzajemnie się uzupełniających, kierunków promocji (oferta turystyczna, imprezy kulturalne, tereny pod inwestycje, oferta miejscowych producentów i usługodawców).	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Powołanie zespołu ds. promocji gminy lub powierzenie prowadzenia działań promocyjnych wyspecjalizowanej instytucji zewnętrznej 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Termin realizacji	2001 – 2002	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki firm z terenu gminy 	

Program poprawy estetyki gminy		19
Treść zadania	Planowany rozwój turystyki wymaga współdziałania mieszkańców w zakresie poprawy estetyki gminy. Konieczne jest przekonanie lokalnej społeczności, że turysta, zostawiający w gminie pieniądze, przynosi pośrednią korzyść wszystkim mieszkańcom. Jednym z działań w tym zakresie powinien być program adresowany do dzieci i młodzieży.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Program „czysta gmina” dla dzieci i młodzieży • Konkurs na najładniejszą posesję 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Mieszkańcy	
Termin realizacji	2001 – 2002	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki mieszkańców Gminy 	

Program wspierania rozwoju MŚP		20
Treść zadania	Działalność Małych i Średnich Przedsiębiorstw jest zwykle głównym źródłem dochodu gminy i tworzy znaczną ilość miejsc pracy. Dlatego konieczne jest wspieranie powstawania nowych firm (preferencje) oraz ułatwienia i zachęty dla mieszkańców, którzy chcą podjąć pracę na własny rachunek.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja szkoleń dla osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą • Opracowanie systemu preferencji dla osób i firm tworzących nowe miejsca pracy 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Urząd Pracy	
Termin realizacji	2001 – 2010	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa • Fundacje wspierające Małe i Średnie Firmy • Środki Unii Europejskiej 	

Program tworzenia grup producenckich		21
Treść zadania	Grupy producenckie, zrzeszające rolników działających w podobnych obszarach produkcji rolnej, dają możliwość obniżenia kosztów produkcji, lepszego wykorzystania maszyn i urządzeń, zwiększenia zdolności kredytowej, organizacji przetwórstwa i zbytu produktów.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie spotkań informacyjnych i szkoleń • Wyłonienie liderów i grup inicjatywnych • Opracowanie statutów i rejestracja grup 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Ośrodek Doradztwa Rolniczego Rolnicy	
Termin realizacji	2001 – 2002	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki rolników • Środki ODR • Środki Unii Europejskiej 	

Program rozwoju agroturystyki		22
Treść zadania	Agroturystyka – zyskująca coraz większą popularność forma aktywnego wypoczynku, może być sposobem na dodatkowe dochody dla części gospodarstw rolnych w gminie.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie Strategii Rozwoju Turystyki • Powstanie Stowarzyszenia Gospodarstw Agroturystycznych • Powstanie Centrum Informacji Turystycznej • Wytypowanie gospodarstw rolnych, które spełniają warunki prowadzenia działalności agroturystycznej • Organizacja szkoleń • Dostosowanie budynków do nowych funkcji • Promocja oferty agroturystycznej 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Mieszkańcy	
Termin realizacji	2001 – 2003	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki mieszkańców • Środki Unii Europejskiej 	

Program wspierania produkcji „Zdrowej żywności”		23
Treść zadania	Produkcja „zdrowej żywności” jest szansą na specjalizację i zwiększenie dochodów części gospodarstw rolnych. Uzyskanie odpowiednich certyfikatów jest trudne, ale rosnący popyt na ekologiczne produkty rolne powinien zagwarantować opłacalność podjęcia takiej produkcji	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja szkoleń dla rolników • Promocja miejscowych producentów zdrowej żywności 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Ośrodek Doradztwa Rolniczego Rolnicy	
Termin realizacji	2001 – 2010	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki rolników • Środki ODR • Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa • Środki Unii Europejskiej 	

Program zalesiania gleb niższych klas		24
Treść zadania	Zalesianie, które umożliwia wyłączenie z użytkowania gleb niższych klas jest dobrą inwestycją: poprawia stosunki wodne w glebie, podnosi atrakcyjność turystyczną gminy, daje (w przyszłości) możliwość prowadzenia gospodarki leśnej i pozyskania drewna. Bardzo ważne jest przeznaczenie w Planie Zagospodarowania Przestrzennego działek na ten cel.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Inwentaryzacja terenów pod zalesienia • Opracowanie harmonogramu zalesiania 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki rolników • Środki ODR • Lasy Państwowe • Mieszkańcy 	
Termin realizacji	2001 – 2003	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki budżetu Starostwa Powiatowego • Środki rolników • Fundusz Ochrony Środowiska • Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa • Środki Unii Europejskiej 	

Program współpracy międzynarodowej		25
Treść zadania	Nawiązanie współpracy międzynarodowej będzie korzystne dla wizerunku Gminy, jak i jej rozwoju.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie planu możliwości i korzyści współpracy międzynarodowej • Powołanie jednostki zajmującej się koordynacją działań 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Termin realizacji	2001 – 2002	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy 	

Program restrukturyzacji rolnictwa		26
Treść zadania	Tradycyjne uprawy i hodowle, przy słabych glebach i dużym rozdrobnieniu gospodarstw, nie gwarantują rolnikom godziwego poziomu dochodów. Konieczne jest propagowanie nowoczesnych form rolnictwa, dostosowanych do miejscowych gleb i wielkości gospodarstw. Przechodzenie na uprawy bardziej pracochłonne, przy jednoczesnej organizacji przetwórstwa może poprawić kondycję gminnego rolnictwa.	
Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja szkoleń dla rolników • Opracowanie systemu preferencji dla rolników podejmujących „niekonwencjonalne” uprawy i hodowle 	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Ośrodek Doradztwa Rolniczego Rolnicy	
Termin realizacji	2001 – 2003	
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne Gminy • Środki rolników • Środki ODR • Fundusz Ochrony Środowiska • Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa • Środki Unii Europejskiej 	

BIBLIOGRAFIA

1. Materiały informacyjne opracowane w ramach Programu PARTNERSTWO DLA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO LGPP finansowanego przez USAID.
2. Materiały informacyjne i zdjęcia udostępnione przez Stadninę Koni Michałów.
3. Broszura reklamowa Urzędu Gminy Michałów, wydana przez PROEUROPA.
4. Rocznik Statystyczny Województwa Świętokrzyskiego 2000, wydany przez Urząd Statystyczny w Kielcach.
5. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, wydana przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego.